

Előfizetési díj:

Égész évre . . . 10 K — f.
Fél évre . . . 5 K — f.
Negyed évre . . . 2 K 50 f.
Egyes szám ára 20 fillér.

ZALAMEGYE

Hirdetések:
= Megállapodás szerint.

Nyilttér soronként 1 K.

Kéziratokat
nem küldünk vissza

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

Politikai és társadalmi hetilap. — Megjelenik minden vasárnap.

Visszafelé.

A mult század negyvenes éveitől kezdve a nyolcvanas évek derekáig lehetett demokratikus jeleket, erősebb vonatkozásokat, sőt sok helyütt ilyen színezetet is látni társadalmi életünkön. A nagy negyvennyolcas idők áldott maradványa volt az, amely a kibékülés idejében újra életre kelt az elnyomatás után.

Sohasem volt erősebb és imponálóbb a magyar társadalom széles e hazában, mint ebben az időben. A politikai élet, a kormányhatalom és a törvényhozás az ő erejét a sok egészséges, a magyar nemzeti érdekeket támogató törvényekhez ebből merítette. A tudomány, a közigazgatás, az összes társadalmi tevékenység ez egységes elv körül forgott: a hazában mindenki egyenlő s egyenlő tiszteletet érdemel, aki híven megteszi minden kötelességét. E szellemben felnőve, nem érezték a polgárok az egymás közötti különbséget, nem hajszolták annyira az érdemjeleket, a különböző címeket s nem irkálták tele a névjegyeiket régi és új, igazi és hamis előnevekkel. Deák Ferencnek puritán jelleme ragyogott az intelligencia szeme előtt követésre méltó példa gyanánt. Ebből az időből maradt fenn parlamentünkben az a szokás is, hogy az országos képviselők mind tegeztek egymást. Ez erőteljesebb demokratikus szellemnek tulajdonítható az a mindenképen magyar érdekű áramlat, amely ezidőájt a névmagyarosítás terén igen hatalmas keretekben mozgott.

A nyolcvanas évek közepe táján ezt az üde és nemzetéltető levegőt régi, penészes és dohos áramlat kezdte felváltani.

Egyik feltűnő jelensége abban nyilvánult, hogy a névmagyarosítást elkezdtek gonyolni. Hírlapok, politikai és nem politikai személyek civódásaik és bírálataik közben vágják egymás szemébe, hogy csak ötvenkrajcáros magyarok és nem régi törzsűek.

De nemesak a névmagyarosítás ügyének

ártott ez a helytelen felfogás, hanem még inkább a szolidáris demokratikus közgondolkodásnak. Mert ettől kezdve mind jobban különbséget tesznek a magyar név i és y vége között és csakhamar felébred a régi nemesi nevekkel és törzsekkel való dicsekvés vágya, amivel együtt jár az első társadalmi disszolúció: különbség a dzsentri és nem dzsentri, illetve polgárok között.

Ez a társadalmi szétválás, mivel az emberi hiuságon alapszik, megteremtette csakhamar a hiuság más beteg kinövésait is. Az új nemességre, a kisebb-nagyobb titulusok utáni szaladgálásra kapott kedvet a köztevékenység legtöbb szorgalmas embere, aki előtt tehát nem a közérdek lebegett, hanem: a cím, rang és ordő.

Pedig ott, ahol a köztevékenység tengelye a hiuság, a haza sorsa gyenge lábón áll. A hiuság csak rothasztani tud mindenütt, még ott is, ahol sikereket mutat fel, mert sikerei külsők és látszólagosak.

Ettől a kortól kezdve tehát szomorú változás lép fel társadalmi életünkben. Nemcsak, hogy megsokasodik a különböző címek, rangok és érdemjelek tulajdonosainak a száma, hanem a megszólításokba is becsuszik, majd egyedüli urrá lesz a cím hangsúlyozott kiejtése. Ma már ugyszólván senkit sem szólítanak a maga hivatala után, mint 30—40 évvel ezelőtt, mintha nem a hivatal adná a címet is. Vajon mennyiben felel meg ez a magyar önérzetnek? Nincs-e ebben szolgálai vonás?

A demokratikus gondolkodás és érület hanyatlása mind jobban megteremtette káros gyümölcseit és ma már ott tartunk, hogy alig van város, vagy más vidéki központ, ahol a cím, rang és foglalkozás szerint széttagolva ne lenne a társadalom és az egyes rétegek farkasszemet ne néznének egymással. És ott, ahol e rétegek között a küzdelem is megindult, a retrogárd irány minden vonatkozásban érvényesül. Még a felsőbb tanulási szándékot is megakaszthatja

az, ha valaki alsóbbrendű családból származott. Az egyes állások betöltésénél is már nem ritkán minden érdem ellenére csupán a születési bizonyítvány dönt.

Ami pedig felekezeti állapotainkat illeti, az e téren előállott visszavonásokat is a demokratikus közgondolkodás elgyengülése okozta.

Minél tovább halad az idők kereke, annál inkább minden művelt ország éltető eleme lesz a nemesen felfogott, igazi demokratikus észjárás és közérület.

Magyarország csak nem akar az idők kereke alá kerülni. Pedig könnyen oda jut, ha csak társadalma idejekorán vissza nem tér arra az igazán emberséges és egyedül hazafias utra, amelyet a mult század negyvenes éveinek szelleme szabott meg számára: a valódi demokrácia útjára.

Aktualitások.

(Mi ez?) A katolikus népszövetség egy kis füzetet ad ki, amely a címlap szerint a népszövetség tagilletménye. (Igaz ugyan, hogy ezideig egyetlen egy példányát sem láttam, jóllehet magam is tagja vagyok a népszövetségnek.)

Ennek a kis füzetkének legutolsó számában egy epés kirohanás van Dobrovics Milán orsz. képviselő, valamint azok ellen, akik az »Országos Néplap« szerkesztésében és propagálásában részt vesznek. A cikk értelme az, hogy: miként mernek nem néppárti emberek azon eszközökkel dolgozni, amelyeket a népszövetség már lefogalt; nevezetesen hogy mernek népvédő irodákat igényelni, amikor ezt a népszövetség már sokkal régebben megígérte? És hogy meri ezt éppen Dobrovics Milán igényelni, aki nem néppárti, hanem függetlenségi képviselő és nem jogász, hanem kereskedő volt? Sőt azt is kifogásolja, hogy a népirodák ellátására zsidó ügyvédek vállalkoztak s a lapot az összes zalai hírlapírók pártolják.

Szóval az egész cikket, amelyet egyébként egész terjedelmében leadunk, mert érdemes azt megismerni, — valósággal a személyes gyűlölködés, valamint néppárti harag vonul végig.

A cikkirő azt kifogásolja, hogy Dobrovics Milán kereskedő volt?

Nézetünk szerint annál nagyobb az érdeme, hogy az árusztal mellől az ország törvényhozói közé küzdötte fel magát. Nem tudjuk, hogy ha a cikkirő a boltos inasságban kezdte volna meg a pályáját, nem volna-e még most is ugyanaz?

Másutt fekszik a bibi. Nem a katolikus népszövetség beszél abból a füzetből, hanem a nép-

Miért

használják a hölgyek előszeretettel a zsirtalan **Ibolya Krémet?**
Mert teljesen ártalmatlan s kiváló hatása. Eltávolítja a szeplőt, pattanást és már rövid ideig tartó használat után üdévé, finommá teszi a bőrt.

Kapható: **Kocsuba Emil** gyógyszerésztárában Zalaegerszegen.

párt. A kettő pedig nem ugyanaz. Legalább nem szabad ugyanannak lennie. A kath. népszövetség nem szolgálhat politikai célokat s úgy tudjuk mindnyájan, akik kath. népszövetségi tagok vagyunk, hogy úgy politizálunk, ahogyan nekünk tetszik, csak egyházellenes politikai irányhoz nem csatlakozhatunk. Azt pedig nem hiszi el senki, hogy például a függetlenségi párt egyházellenes politikát űz?

És akkor mi köze a népszövetségnek Dobrovics lapjához? Mi köze a politikai ólzathoz? Ebben szólnon bele a néppárt és lapja, de az ellen tiltakozunk, hogy a katolikusok népszövetségi szervezkedéséből politikai eszközt faragjanak bármelyik párt javára. Ebben legelső sorban a nem néppárti katolikusok nem egyeznek bele. Vagy követelni fogják, hogy tessék színt vallani és kijelenteni, hogy a népszövetség politizálni akar. Akkor tudni fogjuk, hogy mit cselekedjünk.

Am tessék azokat a füzeteket ügyes és népszerű közgazdasági, vallásos és erkölcsös közleményekkel, a nép szellemi és erkölcsi nivóját emelő cikkekkkel megtölteni. Sőt még a felekezeti felfogástól sem irtózkodunk. De a politikai gyűlölködésnek a népszövetség irataiban nincs helye. A kath. szervezkedésből szemfényvesztő politizálást ne engedjünk csinálni.

Ézért joggal kérdezzük a népszövetség vezetőitől, akik a pártpolitikának teret adnak a szövetség hivatalos kiadványaiban: »Mi ez?«, ami alább következik:

„Több helyi igazgatónk és tagunk a múlt héten zöld, piros reklámiveket, sőt valóságos füzeteket és gyűjtőveket küldött be hozzánk. Az egyik gyűjtőívnek a száma felül van az ezeren. Tehát sok lehet forgalomban. Ezeket a papírosokat nagy esomé névnek a felhasználásával Dobrovics Milán egy mandátum-biztosító társaságot akar alapítani és egy halom pénzt örszegyűjteni egy majd kiadandó újságra.

A mandátum-biztosító társaságnak is, meg a születendő lapra adakozóknak is a zalai polgárságból kellene kikerülni. Így akarja ezt Dobrovics Milán, aki jelenleg még országgyűlési képviselő. Az alapítandó vállalat neve Országos Néplap. A szerkesztősége állítólag Budapesten van, de a pénzeket Dobrovics Milánnak szabad, azaz hogy kell küldeni. Ő tudja, hogy miért. Mi nem tudjuk, hogy egy budapesti szerkesztőség pénzét miért kell Nagykanizsára küldeni. Azt is csak ő tudja, hogy miért kell olyan tarka cégért kiakasztani a portékájának ajánlására. Hiszen a jó bornak nem kell cégér. Az Országos Néplap szerkesztősége több emberből fog állani, mint a hány előfizetője lesz a lapnak. Lesz ennek az újságnak lapvezére persze Dobrovics Milán személyében. Alkalmassabb dehogyan akadt volna Zalavármegyében. Főszerkesztője Kalmár Antal néven ismeretes. Valamikor radikális darabont lapot szerkesztett Budapesten, de hamar bele-

bukott a hazamentésbe. Közbe az ügyességgel is megismerkedett s keservesen emlékszik vissza azokra a hónapokra, melyeket a bíróság jóvoltából nem a szabad levegőn töltött. A szerb kiadás szerkesztője Markovics Miklós. Hm! Hiszen ez is ismerős ember. Barát volt valamikor Szerbiában. Onnan megugrott s a zalaiakat jött boldogítani. A feleségétől elvált, bizonyosan azért, hogy többet dolgozhasson a népért. Okirathamistásért h. sz. pöre volt s két bíróság ítélete után a Kuria fölmentette. El van azonban itélve most is egyéb viselt dolgai miatt három hónapra és csak barátainak köszönheti, hogy még nem ülte le. A szerb Országos Néplap szerkesztése bizonyosan jó unaloműző lesz a négy fal között. A horvát kiadás szerkesztője egyelőre csak N. N. Úgy látszik nem találta magukhoz méltó horvátot.

No, hanem a vezérkar alatt hatalmas gárda szolgál. Összesen tizenhét függetlenségi képviselő, köztük Hoitsy Pál, Holló Lajos, Batthyány Tivadar gróf, a függetlenségi párt alelnökei. Nekik természetesen nincs más dolguk, mint Dobrovics Milánnak segíteni egy hetilap szerkesztésében. Batthyány Tivadar gróf bizonyosan lemond a bankbizottság elnökségéről is, Holló pedig beszűnteti saját lapját a Magyarországot, csak hogy Dobrovicsnak irhassanak cikkeket. Ez különben még korántsem minden. Az összes zalai lapok szerkesztői és tulajdonosai tagjai az Országos Néplap szerkesztőségének. Persze, mert a legfőbb érdekük nekik, hogy saját lapjukat a Dobrovics megbuktassa. Munkatársai azután a lapnak az összes jegyzők.

Még továbbra is van az ígélet. Ingyenes népiroda is lesz. Nagykanizsán és Zalaegerszegen. Az előbbinek vezetője persze Dobrovics, a volt boltos legény. Ő minden esetre hivatta van arra, hogy jogi tanácsot adjon. Oklevele is van hozzá, tudománya is van hozzá rengeteg. Rőffel fogja mérni a tanácsot és az igazságot...

S ha ez még mind nem elég, van tovább is. Zalamegye összes ügyvédei, a Weiss Lajosok, Freyler Adolffok, Gross Dezsők, Wollák Adolffok, Schwarz Lajosok, Schwarz Zsigmondok, Grünwald Samuk, Obersohn Mórok, Berger Sándorok ingyen adnak a lap olvasóinak jogi tanácsot. Míg nem volt Népszövetség, persze nem voltak ilyen nagylelkűek.

Ézért a tömegtelen jóért négy koronát kell csak elküldeni Dobrovics Milán címére. De szabad 10 koronát is küldeni, sőt Dobrovics el is várja, hogy a vagyonosabb emberek 10 koronát küldjenek. Azt azután megint csak ő tudja, hogy hogyan lehet ugyanazt a lapot egyiknek 10, másiknak 4 koronáért küldeni.

Mindezek tetejébe még azt is halljuk, hogy a községekkel hivatalos pénzzel fizetettek elő erre a lapra. Ez törvénytelen. Nem kell és nem szabad fizetni. Ha valahol akárki erőszakolja a dolgot, írják meg rögtön nekünk. Ha még nem

vágtak az ilyen pénzügyítőnek a körmére, bizonyosan megkapja tőlünk. Közpénz nem arra való, hogy Dobrovics Milán vállalatát támjék vele.

Most pedig feleljünk a felvetett kérdésre. Mi ez? Humbug. Mi ez? Roszhiszemű utáztatása a Népszövetségnek s a jóhiszeműek félrevezetése.

Ezt mondja a cikk. Mi pedig azt hisszük, hogy ez az oktalan harag a humbug. A hangot ismerjük, ámbar a kezét nem látjuk.

* * *

(A kivándorlási törvény.) A kivándorlásról szóló törvény szentesítés alatt áll. Széles körben várják az új törvény életbe lépését s a kivándorlásra való esélyezés szigorításától, a tervezett társadalmi irányítás jótékony és állandó akció-jától csak a legjobb eredményt várhatjuk.

Felettebb szükség van az új törvényre. Az ügynökök, mintha vesztőket éreznék, úgy nyüzsögnek.

Pedig hogy Amerika sem földig tejfől, a hazajövő magyarok beszélnek. Gróf Somsió Imre, aki a kereseti viszonyokat Amerikában tanulmányozta, érdekes adatokat tár fel.

Azt a magyar munkást, aki kivándorol, uskilled labourer-nek nevezi az amerikai ember.

Angol szó ez, aminek magyar értelme: nem tanult munkás. Ennek a munkásnak kezdő fizetése egy dollár. Sohse kápráztasson el ez az összeg senkit, mert ez a legkisebb pénz Amerikában, ahol minden drága.

És mit kell ezért dolgoznia? Vasgyárakban: egészen közönséges munkát kap, taligát tol, szemet hord, fűt, tisztogat 10 órán keresztül. Pár hónap múlva már jártasabb lévén a gyári munkákban és miután a munkavezetők az erős és értelmes legényeket jól kiszemelték, kezdődik csak a mulatság, a pokoli mulatság! Jön a vas és acélkészítés és öntéshez, ahol 10 percenként fel lesznek váltva a munkások, hogy meg ne vakuljanak és el ne égjenek a teheren izzó, folyékony érc munkálásánál. Ezt a munkát 2-3 évnél tovább senki sem bírja, de a legtöbb, ha csak teheti, sokkal előbb hagyja ott azt a türetlen kinszenvedést, akármit fizetnek is, mert mi haszna a fizetésnek, ha a munka megöli. De nem mindenki teheti azt, hogy a neki nem tetsző munkát otthagya. Aki előleget kapott, adóssága van Amerikában, vagy nem jó barátságban van a »boss«-al, munkafelügyezővel, az nem szabadul meg hamar ettől a rettenő munkától. De van még a vas és acélmunkában más munka, az óriási kalapácsnál, sinek készítésénél, a gépeknél, ahol apró részek lesznek készítve. Ott türethető télen a levegő, könnyűnek látszik az első félórán a munka, de hamar rájön ám a szegény atyafi, mire vállalkozott; ha nem vigyáz úgy a munkájára, hogy egész figyelme, szeme, keze ott legyen a munkánál; vagy elrontja a gépet, vas vagy acélrészt, amit

Tatár lelkiismeret.

Nemrég egy nagyobb társaságban voltam, hol sokat beszéltek Keletről, kelet népeiről s erkölcséről. Egy a jelen voltak közül anekdotát mondott el az életéből, melyet most — megtartani igyekező az elbeszélő tájszavait — önknek beszéltek el.

Orientálistának nevezni magamat semmiképp sines jogom, mivel az orosz-keletet csak a kazani kormányzóságból ismerem. De a kazani kormányzóságban teljesen ismerős vagyok, mivel ott születtem, sokáig éltem s azonfelül mostan is gyakran ellátogatok kedves szülőföldemre. Ézért a kazani tatárokat is jól ismerem s különös vonzalommal viseltetem irányukban. És midőn egy az udvar belsejéből érkező s chalat-chalat kiáltó tatárnak vastag basszus hangja üti meg lakásom ablakát, szívem örvend, s örömmel gondolok szülőföldemre. Amint összehalmozódik házamban a már semmire sem alkalmas sok ruha lim-lom, tatárért küldök, kinek majd ingyen adom az egészet, csak hogy néhány még el nem felejtett tatár szóval a kazanról beszéljünk. Fájdalom, a szentpétervári »chalatok« közt egy kazani tatárt sem láttam, ezek nagyobbára az alsónovgorodi és szibíriai kormányzóságokból valók, de ha legnagyobb esodálkozásomra

»achosabár«-ral szólítottam meg őket — ők igen szívesen »rachmet«-tel felelnek.

Van Szentpéterváron is kazani tatár, de csak az udvari kocsisok közt, kik lóhajításban legyőzhetetlenek. De az orosz tatárok közt mindig a kazani volt nekem a legszimpatikusabb; azért-e, hogy szülőföldemre emlékeztetnek, avagy azért-e, hogy feltűnőbben jobbak a többiekéi — minderről most nem beszéllek! Tatárainkról az a véleményünk, hogy ha becsületes — akkor ideálisan becsületes, ha tolvaj — akkor a legügyesebb tolvaj, ha gyilkos, akkor nincs menekvés előle. De én e véleményemmel nem osztozom, mivel mint a hogy más nemzetiség közt, úgy a tatárok közt is van mindenféle, a rablónak is van valami lelkiismerete. A tolvaj sem lop szakadatlanul, a becsületesek pedig az egész világon egyformák. A rossz különböző, a jó pedig egyforma s ugyanaz. De az én tatárainnál van egy önjellegző lelkiismeret, melynek határait sohasem lépik át! Ime példaképpen egyet felhozok az életemből.

Birtokunk, mely már régen el van adva, tizenöt versztnyire feküdt Kazántól, a várostól, amint látjátok, nem is oly messze. Rossz trojkán jó időben három óráig tettük meg az utat, de az apámnak rendesen igen jó lovai voltak. Ime egyszer, amikor tanuló voltam még, karácsony előtt apám utánam küldte vadeses kirgiz lovait

Kazanba. E trojka mellett még a kocsis is kirgiz volt. Szayfulának hívták, apró, vastag, de erős mint egy medve, s ügyes, akár csak a macska. Vele igen szerettem utazni. Szánunk az elébe libasorba fogott kis kirgizek után himbálózva esuszott, akárcsak a hullámozó tengeren a yacht.

Már esteledni kezdett, a mint Szayfulával Kazanból kiindultunk, lassanként felszállt már a hold is s halavány holdvilágtól esillámlott szánunk mellett a hó; melegnek is látszott, örültünk, hogy legalább kellemes lesz az utazásunk. Időnk már előrehaladt. — Szayfula egyszercsak hátrafordul s ekkép szól: Rosszul állunk! — Miért? Zivatar jön. Én tudtam, mi a zivatar teli időben, ennél fogva magam is rossznak találtam helyzetünket. S valóban néhány perc után apró hópihékek kezdtek szállni a magasból s majd szél is támadt, a hold hol a hópihékek sűrű sora mögé bujt, hol ismét ránk szerencsétlenekre mosolygott s mintegy biztatott: siessetek mert beáll az éj, s hová lesztek? Lovaink a hirtelen támadt hóviharban álldogálni kezdtek, utunk elveszett. Szayfula lement a szárról s apró kis szemével ut után fürkészett az éj komorságában.

Hogy állunk? kérdeztem. — Nem veszünk-e itt?

a gép készíti, vagy elveszti a kezét, lábát, sőt életét. Egy pillantás másfelé, egy pillanatnyi fáradtság következménye elég, hogy kidobják a gyárból, vagy nyomorék lesz. Ehhez jön még a fűlsiketítő lárma, a hőség és rossz, piszkos levegő, különösen nyáron. Ilyen körülmények között kénytelen dolgozni egy mezőgazdasággal foglalkozó ember, aki az amerikai élet gondjaitól agyonnyomva, 10—12 órára át szakadatlanul életével játszik! Este hazatérve fáradtságtól remegő testtel, gyulladt szemmel, száraz torokkal, de annyira ideges, hogy az első hónapokban alig bír elaludni. Mi marad más hátra, mint szeszrel erőt gyűjteni. Hamar megtalálják a koresmát. Szép hangzású nevek, mint Rákóczi, Kossuth-esárda, magyar felírás, magyar koresmáros, ki mint a pók várja áldozatait, mert nem tudja magukat másként fenntartani; eleinte ritkán jönnek, aztán mind sűrűbben, addig, amíg az utolsó cent, az utolsó, a magyar honból hozott életerő is elfogyott.

Lesz a megálmódott aranyhegyből roskadásig való nyomorúság. És aki angolul nem tud, az sohasem szokódik ki belőle.

Miért van mégis, hogy a népképzlet világában Amerika még ma is mesebeli Eldorádó?

Onnét van, mert igazi amerikai arányokban megismerjük ezt egy hatalmas szervezet: a hajós-társaságok, a munkásirodák ügynöki kara, amerikai arányokban fejlesztve és fenntartva. Behálózza ez falunkat és mesés jövő ábrándjaival hízalja a nép képzelését. Pedig maga a tény az, hogy a hajógyere többet költenek a kívándorlók, mint amennyi az amerikai kereslet fölsőlegéből visszaküldődik. És egy-egy haza küldött utalványt mennyire földuzzaszt értékében a népfantáziája! Igazán tennünk kell ez ellen. Nagy, hazafias kötelesség vár mindannyiunkra.

(Farsang után.) Hamut a fejekre. Vége a farsangnak, a mulatozásnak; elérkezett az önmagunkba szállás ideje. Jó lesz gondolkodni afelett is: okosan mulattunk-e s nem kell-e sajnálnunk az időt és pénzt, amit a farsang alatt elpazaroltunk?

De nem akarok morálflozofniát predikálni s holmi magasabb szempontok alapján értekezést írni a mulatozásokról. Nem. Csak a saját viszonyainkról beszélek; a mi farsangunkról és mulatozásainkról.

Azt hiszem, mindenki észrevehette, hogy a mulatozások mindinkább néptelenebbek és kedélytelenebbek lesznek. Nemesak nálunk, hanem szerte az egész országban, Karakó-Nyomoródtól Budapestig és Munkácsfalutól Zalaegerszegig.

Azt mondják: nagy a nyomorúság, nyomasztó a szegénység, kevés a mulatozási fordítható pénz. Hát ez is igaz. De nemesak a pénz hiánya az oka annak, hogy néptelenebb a bálok, hanem az is közbejárt, hogy nagyon sok ember úgy

— Nincs veszedelem! Nem mese-e lesz egy község, majd ott éjszakázunk!

— S minő?

Szayfula mormogott valamit: — nem híres község ugyan, de hiába, oda tévedtünk!

Többet tőle kiereszkolni nem tudtam. Gyorsan a községbe hajtottunk s egy gazdagabb ház előtt megállottunk. Szayfula megzörgette az ajtót s néhány perc múlva hatalmas tatár lépett ki, kivel kirgizem a maga nyelvén néhány szót váltott érdekemben.

Ezután kinyitott a kapu s trojkánk az udvarba futott. Kiszálltam a szánból s a megtermett tatár vezetése mellett egy sötét folyosón át a szobába mentem. Első tekintetem látható volt, hogy gazdag tatárhoz tértünk, a felszoba ágyakkal volt tömve — magasra nyuló párnákkal. Szentjánosbogár módjára pislogott a fagygyertya s a szoba tele volt főzött jóhusszal. Levettem magamról a sok felöltőt s majd félig megfagyva, egy ágyra ültem. A gyertya világánál láttam csak meg a tatár-házigazda jól kifejlett alakját. — Megborzadtam; de ő szerényen, tört orosz nyelven biztosított jóindulatáról, sőt meg is kérdezett, vajjon iszom-e teát? Ha adsz, mondtam, hát elfogadom, mivel úgy sícs magamnál semmim sem. A tatár elnevette magát s mintegy újólá biztatott, hogy ne féljek, mert nála

vélekedik, miszerint nem érik meg a pénzt. Nem találhatok kellő ellenértéket s az a nézet kap lábra, hogy inkább más mulatságot keressünk, más szórakozásra fordítjuk a kincset.

Vagyis: a bál nem mulatság, csak társadalmi kényszer, vagy kiállítás, vásár, egymás rovására való tüntetés, a társaság nagyképekődése stb. stb. Lehetne még több közszájon forgó, hol sértett hiúságból, hol egyéb okokból fakadó frázist idézni, amelyekben azonban egy-egy kis igazság is rejlik.

Az utolsó évtized a társadalmi élet minden mozzanatában visszafelé forduló irányzatot mutat. Amennyire kiabáljuk a demokráciát, annyira szorjuk el magunktól a demokratikus eszméket. Az életben azután félszeg következményekre vezetett az a komédia, amit az elvekkel üzünk, anélkül, hogy az elveknek érvényt akarnánk szerezni. Demokratikus alapon állunk, de a gyakorlatban védekezünk a demokrácia ellen. Ez a szellem azután bevonult a bálokba is és természetesen kizorította onnét a fesztelen kedélyességet. Ki az ördög tudna jókedvűvé tenni egy nagy tömeg embert, amelynek minden tagja, vagy legalább is minden csoportja úgy érzi, hogy nem együvé való. Sőt ezt a legtöbbben meg is akarják mutatni. És azokat a láthatatlan választásokat, amelyeket az emberi gyarlóság önmagának épít, épügy respektálni kell, mint a kínai mandarin üveggyömbjait, lefelé egészen az egyetlen üveggyömbig, amely a legalsó fokú előkelőség jelvénye.

Ne tessék azonban azt hinni, hogy ez csak nálunk van így. Nem. Ez általános jelenség, amint fent is mondtam. Retrográd fejlődés, amelynek a vége majd a demokrácia tulhajtásában lesz. Mert ez a törvény s ilyen az ember.

A különbség ezidőszert csak annyi, hogy egyik helyen más alapon divergálódik a társadalom, mint a másikon; mások a jelszavak, más a jogaim. Az eredmény azonban ugyanaz.

Minél magasabb fokú a társadalmi élet, minél általánosabb a magas fokú műveltség, annál jogosultabbak azok a szempontok, amelyek szerint a társadalmi körök kialakulnak. Minél primitívebb az élet, minél kevesebb van a szellemi javakból, annál kiesnyesebb irányeszmei vannak az embereknek.

Falun a hat ökör adja meg a tekintélyt és a vezető szerepet. János gazda az ökrei mellé áll a saját földjére, ha nagyok akar látszani. Ez a gyarlóság azonban nem privilégiuma János gazdáknak, mert minden primitív ember a vagyoni fölényére alapítja a tekintélyt és a gögjét, ha nem épen paraszt is. Persze csak primitív társadalmi viszonyok és emberek között. Deák Ferenc társaságában bajos lett volna bankóra állva nagy-nak látszani.

Egyébként ma is vannak más szempontok is. Például prédikátumok, cimerek, sőt drága toa-

minden biztonságban van. S kiment a szobából Csend állt be, csak néha-néha a tücsök melankolikus füttye volt hallható. Elmúlt vagy fél óra; álom kezdett környékezni, holott még csak 11 óra volt. A házigazda párnáira lefeküdni illetlenségnek tartottam, a lóca pedig szűk volt, mit tehettem? — Ültem tovább, holott a mindjobban rám támadó álom folytán már annyira tehetetlen voltam, hogy orrommal a lócat ütöttem. Belépett a házigazda, kezében a forró teával s eszébe cukorral. Hozzáálltam, a tea erősenk látszott, de én már megszoktam s megittam minden megerőltetés nélkül. A háziúr — ki néhány pillanatra távozott — elém hozott egész csomó süteményt s kedves nyájjassággal biztatott. Én nem is hagytam magamat sokat kínálgatni, ültem s ittam az izletes teát, de már alig bírtam az oly erővel nekem támadt álomf magamtól még egy kis időre távol tartani. Nyikorgott az ajtó — s belépett Szayfula! Apró kis szemével végig futott a szobán, majd halkán azt sugta nekem: Ne aludj, nem tanácsos.

— Miért?

— Nincs idő a beszélgetésre, mennem kell.

— De ülj le s igyál teát.

— Én itt nem ülhetek, nekem a lovakhoz kell mennem — s távozott.

Erre mintha kézzel vette volna le rólam az

lettek és jól vasalt nadrágok is jögeimék imitt amott.

Már most azután tessék bálokat rendezni, amikor mindenki más akar lenni, mint a többi s csak akkor mulat jól, ha különbnek is látszik, mint a többi.

Egy arany ifju bizonyágot tesz mellettem, hogy milyen kinézésük van ma a vidéki báloknak. Elvitték valahová vidékre, egy szomszéd vármegyébe, azzal a biztatással, hogy kiválóan mulathat, mert az egész társaság olyan, mint egy család. A teremben azután elmagyarázták neki, hogy ebben a sarokban szoktak ülni a zsidók, a másokban a tanárok, a harmadikban az előkelőség, a negyedikben a cigányok. A bál alatt pedig megmagyarázták neki, hogy az a lármas dalnó, aki a legelőkelőbbnek látszott, az utbiztosné, az udvarlója pedig a Schwarz Nánán nagybírló. A Nánánál alig álltak szóba, az urhölgy ellenben jól mulatott s tekintélyes volt, mert rokonai előkelők.

Nagyon elhagyatva ült egy elegáns asszony a leányával, akit csak egy kis joggyakornok táncoltatott. Az apja orvos, az anyai öregapja ellenben lakatos volt. Ez a baj!

És az a lármas ur? Az kérem a fekete kutyához címzett boltos fia. Annak van pénze. A másik uszik az adósságban, de ősei vannak.

Hja — hölgyeim és uraim — akinek nálunk valamije van, az abból hasznot akar húzni. Akinek pedig semmije sincs, az legalább is elegáns akar lenni. Felfújja egy kicsit magát és megvan az előkelőség.

Ezért csak a bolondok csinálnak maguknak fejfájást. Azt azonban, ha a legnyilvánosabb társadalmi élettől távol maradnak, bizony az okosak teszik.

Sokkal jobb a hangversenyek, családias estélyek — mondják a mulatozások hívei. A bálok tehát elmaradtak és jöttek a koncertek.

Vidéken kétféle hangverseny van: helyi-érdekű művészekkel, vagy fővárosi nagyságokkal.

A helyi-érdekű művészek lehetőleg kihasználják az alkalmat és alaposan megoldozzák a közönség műzilsét. Sokszor a lelkiismeretlenségig.

Ha pedig budapesti művésznőhöz van szerencséje a jámbor vidéknek, mit tesz a művésznő? Elmond egy száz esztendő monologot, avagy elénekel egy stanzát, az utazástól megviselt hangon.

És mit tesz a közönség? Tapsol, őrjöng és ujjaztat.

A helybeli harsona szerkesztője pedig belemártja a tollát a hetvenezerszer elhasznált bombasztokba, kidiesér mindent, amint dukál s elmondja, hogy ez a mulatság volt a farsang fénypontja, a kedélyesség nem ismert határt és csupa bájos asszony, csupa szép leány mosolygott az előkelő táncosokra.

Farsang után pedig előveszi a rozsbabik ked-

álmot. Szívem erősebben dobbant s kezdtem meggyőződni, hogy rossz helyen vagyunk. A szoba osendjét csak valahol a konyhából előtörő női hang s a tücsök meg nem szűnő ijesztő cziripelése zavarta meg.

Kint pedig a hóvihar tetőpontját érte. A földről felkavart hó oly rétegeket szórt szobám talához, hogy úgy látszott, hogy a már korhadt fagerendákból alkotott lakás reggelig ki nem bírja a pokoli ostro not. A zivatar moraja közt itt-ott emberi hangok is hallatszottak, de észrevétlenül eltűntek a vihar süvöltésében, a konyhai női hang is elnémult, csupán a tücsök maradt hű s zengte a már lehajló fejembe megszokott egyhangu dalát. A gyertya végét járta s az álom is nehezebben szállt rám, de fülemben elfelejtetlenül hangzott szolgám intése: ne aludj. De a megtört test kívánságának ellentállani tovább már nem voltam képes. S csak akkor ébredtem föl édes álmomból, midőn a magas sapkájú tatár állt előttem s lábaimnál ráncigálva mondotta: Kelj föl, itt az ideje az indulásnak!

S a zivatar? kérdeztem félig álomban.

— A zivatar elmúlt!

Zsebórára néztem, azon már 4 óra volt. Házigazdám segítségével magamra vettem felöltőimet s mielőtt a szánba ültem, ellátásom ára felől kérdezősködtem. A tatár persze nem

vét, sötét szemüvegét és elmagyarázza, hogy milyen haszontalanság az egész farsang, mennyire nem éri meg a pénzt s jobb a házi mulatság. Persze most ezeknek az idenye következik.

A jövő farsangon pedig ismét csak elmegyünk a mulatságokra egymást mulattatni, tiszteletet és szeretni, banális bókákat mondani, köszvényes lábba csárdást táncolni és előkelően viselkedni.

Szeretnék néhány szót mondani a jótékony célokról is, amelyeknek jegyében a mulatságok megessenek. De jobb lesz, ha máskorra hagyom; amikor majd statisztikai adatokkal támogathatom azt, hogy a jótékonycélu estélyek mennyi esztelen pazarlással és milyen kevés jótékonyssággal járnak.

A vallás a primitív és modern ember lelki világában.

A Z. I. és M. K. szabad liceumi előadásán felolvasta
Dr Kneppó Sándor.

I.

Amennyire az elmúlt évszázadok és évezredek történetét ismerjük, a társaséletet szabályozó jogforrásokban, erkölcsi szabályokban, írásművekben, művészeti alkotásokban mindenütt nyomát találjuk egy valóságban megismerhetetlen mindenhatalomnak, az Isteneszmének kultuszának. Egy lelki élvezetet nyújtó gondolat ez, mely a létküzdelem ezernyi szomorúságai reményt nyújtva telemel, vigasztal, melyből milliók merítettek édes táplálékot. Oly forrás az, melynek felüldül az ember és új erőt gyűjtve, bizodalommal indult az előtte elterülő utnak.

Az oltár olyan régi, mint az emberi hajlék a földön. Nem találunk népet, melynek mitológiájában, szokásaiban vagy törvényeiben az Isten kultusz nyomait fel nem fedezhetők. Megtaláljuk az öntudatra emelkedés kezdő stádiumában vegetáló népeknél, melyeknél a lét öntudata, a tárgyilagossági itélőtehetség csak mint halvány mécses pislog, de megtaláljuk nemesek az emberi, hanem a nemzeti öntudat magaslatára emelkedett népeknél, melyek nagyokat alkottak, melyeknek visszamaradt emlékeiből az emberi szellem hatalmas koncepcióit szemlélhetjük. Az ókori keleti kultúrák serege, az ideális gondolkodású görög és a gyakorlati római érezte az Istenektől való függő viszonyt, kiknek akaratát vallásos cselekmények útján kifürkészni és jóindulatát, védelmét megnyerni kellett. Az ő oltalmuk nélkülözhetetlen, a fáradozás segítségük nélkül hiábavaló. Az isteni segítség nemesek az egyéni élet viszonyaira szorított, hanem az egész népéletet, az államot érintő tényekre is. Romulus nem merte Róma alapkövét az Istenek megkérdezése nélkül lerakni, mint Cicero említi: *urbem auspiciato inanguratoque conditam habemus; nullus locus in ea non religionum deorumque est plenus.*

fogadott el semmit se, mivel úgy tekintett engem, mint Allah által küldött vendéget. Ezzel kimentünk. Szánom készen várt, beleültem s kihajtottunk az udvarból.

Az udvarból egy más egyfogatu kis szán indult velünk s mindenüvé kísért. Az én megpihent trojkám viharként száguldott a friss havon. Hátra tekintetem s legnagyobb csodálatomra a kis szán egy lépésnyire sem maradt el tőlünk. A hold eltűnt ugyan, de azért látható volt egynehány előttünk ment szán nyoma.

Félversztnyire a községtől nagyobb erdő huzódott el. Az erdőbe érve, több szánkót láttunk az uttól félre álldogálni. Majd innét-onnét tatár férfiak is bujtak ki, mire erős tatár hangok hallatszottak felénk. Szayfula feleselgetett velük, de a kis szán nyomon követett bennünket. Én mitsem értettem az egész beszédből s kérdés-ködésemre a nagy láрма miatt Szayfula nem is felelt. Csak a midőn a szánból kiugrani megkísértem, hangosan rám rivalt: ül nyugodtan s ne avatkozzál a dologba.

A hangos láрма, az utánunk követő szánból felhangzott parancsszóra, egyszerre tompa morgássá változott.

A több versztnyi erdőből kiérve, a követő kis szánkó megállott; látván ezt Szayfula, rachmetet kiáltott feléje. A mi kirzigeink pedig való-

Hogy a vallások keletkezésének eredeti motívumait, valamint a vallásnak mint szükségletnek értékét a primitív és a modern — ugynevezett felvilágosodott — embernél lehetően mérlegelni képesek legyünk, igen szűk keretben érinteni kell az egyszerű ember életmódját és lelki világát, hogy annál jobban megérthessük a modern ember gondolat és lelki világát. Ezen tárgy megvilágítására igen alkalmasak a nevesebb etnografusok utalásai, kik felkeresve a ma is élő kezdetleges népeket, ezeknek életkörülményeit, gazdasági, szellemi, erkölcsi életét, jobban mondva tengődését könnyű, szórakoztató modorban s igen tanulságosan, sokszor hatalmas pszichológiával ismertetik.

A vallás szükségletet elégtett ki és az emberiség tulnyomó nagy részére nézve ma is szükségletet elégt ki, mert fel nem tételezhető, hogy az emberiség évezredekben keresztül egy üres és fölösleges eszme szolgáltatása szegődött volna anélkül, hogy ennek boldogító hatását és gyümölcseit nem élvezte volna, illetőleg nem élvezné. Az embernek szüksége volt arra, hogy vallásos legyen, mert a hit az emberi megelégedés és boldogság szolgáltatásában állott.

Ismeretes a biológiának egyik elve, hogy minden élő szervezet, tehát az ember is olyan érzések létrehozására törekszik, melyek az élet előmozdítják. A kellemes érzések elérésének, vagy legalább megközelítésének öntudatos vagy öntudatlan vágya indítja az embert elhatározásra és cselekvésre. A jóleső érzések eléréséért áldozatokat is hozunk, azon fízelvet tartva szemünk előtt, hogy a hozott áldozatok ne keltsenek bennünk oly nagymérvű kellemetlen érzést, mint aminő kellemes érzést az áldozatok árán elérünk. Ezzel ellentétben kerüljük azt az érzést, mely élet fenntartásunkat, vagy az élet szabad nyilvánítását akadályozza, ahogy kerüljük a rossz emberek társaságát, ahogy távol tartjuk magunkat az éghajlat abnormitásaitól, a nagy hidegtől, vagy nagy melegtől, ahogy munka, tehát áldozat árán megszerezzük az élelmet, a lakást, a ruházatot.

Magaviseletünk minden nyilvánulása olyan érzések kiváltására irányul, melyek az életnek kedvezők. Ha ezen elfogultság miatt talán nem általánosan helyeselt, de élettanilag és lélektanilag beigazolást állítást magunkévá tesszük, közeledhetünk a vallásos hit kérdésének mint szükségletnek megértéséhez. Ezen szempontból a vallásos hit szükségletet elégtett ki, illetőleg elégt ki, mert alkalmas illetőleg nélkülözhetetlen arra nézve, hogy az életre kedvezőtlen lelki folyamatokat megszüntesse, általában lelki szükségleteket kielégítsen. A vallások keletkezésének végső oka is általában véve erre vezetendő vissza.

Hogy az életre kedvezőtlen lelki folyamatok alatt minő érzéseket kell itt értenünk, legvilágosabban szemlélhetjük a legegyszerűbb embernél

sággal szél módjára ragadtak bennünket, míg csak a télórára fekvő község határához nem értünk.

— Szayfula mi volt amott az erdőben? kérdeztem kissé már magamhoz térve.

Mire ő a következőket mondta: A hózivatar, vagy amint a tatár háziur mondta, Allah egy tatár faluba üzött bennünket, melyben hirhéd lórablók laknak. A ház, melybe betértünk, főatamánjuk lakása s így véletlenül a legnagyobb lórablók kelepejébe kerültünk. Trojkánkra már régen fenték a fogukat s most ime maga esett a csapdába. De a házi ur erősen kijelentette, hogy Allah által küldött vendéget kifosztani nem engedi s ezért össze is vezett a társaival, de a harag valószínűleg nem sokáig fog tartani, még ma kibékülnek. De a házi ur ösmerte társainak természetét s nem bizott bennök s ezért kikísért egész a határig, ezzel megmentett a biztos pusztulástól. Jó lett volna, ha csak a szánból löktek volna ki, valószínűleg le is mészároltak volna, mondotta Szayfula.

De megmentett bennünket Allah és Muzafar házigazda.

— Áldjuk azért az Istent! — fejezte be Szayfula.

S valóban vissza is emlékszem, amint a már

vagy a kultura legalacsonyabb fokán álló népek illetőleg vad törzsek lelki világának megismerésénél. Célszerűbb volna, ha a mai kultúremler évezredes őseit tehetők kutatás tárgyává, mert a vallás mint eredeti érzelmek itt jelentkezett legtisztábban, tehát az előidőző közvetlen okok is itt volnának legbiztosabban kinyomozhatók. Erről azonban le kell mondanunk, mert a tudomány mai állásában hipotéziseknél tovább nem mehetünk. Azonban teljesen értékes és a celnak megfelelő anyagot nyújtanak a ma élő vad törzsek, melyek az egyenlítő tájékán Afrikában, az ázsiai szigeteken, a Turáni fensíkon, Ausztrália őserdeiben, Dél-Amerika déli részeiben vagy az északi sarkon élnek, kiknek életmódjából valamint a föld gyomrából előkerülő őskorszaki leletekből következtethetünk az ő ember életmódjára és ebből képzeteire.

A primitív ember szegényes eszközei a létküzdelemben a bot, a kő, a lándzsa, a bunkó, a kőbalta, parittyva, íj és nyíl külső kifejezői alkotó szellemi erejének, szegényes gondolatvilágának. Rendetlenül és rosszul táplálkozik, sokat nékülöz. Gazdasági ténykedése a természet által nyújtott anyagok gyűjtésére szorított, Peschel szerint a természet könyöradományai gyűjtőjének tekintendő. Madarak tojása, bogycok, gyökerek, gyümölcs, majd eszközeinek tökéletesedésével, mikor már pl. a bunkót és baltát az íj és nyíl váltotta föl, a vadászat zsákmányai képezik táplálékát. Annak belátása, hogy a gyümölcsöt gyümölcsöseiért ledönteni nem szabad, óriási lépést jelent előre. A fejlődés még magasabb fokát jelenti a földmivelés, háziállatok szelidítése és tartása, rendes lakások építése, a nomád élet.

Azt mondja Taine, hogy az elme, a tudás nem egyéb, mint a környezet másolata. Az ősember szerszámaiból következtethetünk képzeletvilágának a gazdagságára, a mely közvetlen környezetének jelenségeiben teljesen kimerül. Életviszonyai egyszerűek, azokra oly tényezők, mint a mai technika alkotásai, semmi komplikációt nem gyakorolnak. Előrelátása nincs, a jövő örömeit sem tudja előkészíteni, a mint hogy nem látja előre a bekövetkező bajokat sem. Impulzív, a pillanat hatása alatt cselekszik, mi következményeiben lehet jó vagy rossz. Sokat szenved az elemi erőkkal, az állatokkal és sokszor az ellenséges törzsekkel folytatott harcban. Saját magának és embertársainak analógiájára életet lát mindenben, a mi őt körülveszi. Mert ő élt, elképzelt és hitte, hogy embertársai, állatok, növények, kövek, elemi erők, szelek, viharok, esők, a nap, a hold szintén élők.

Egyes vészes elemi jelenségek, a villám, zivatar, jégeső, földrengés mélybenyomást tettek lelkületére, deprimáltak, félelemmel töltötték el. Ezen megmagyarázhatatlan oszaps eredetét oly lényeknek tulajdonította, akik nála hatalmasabbak, kikkelszemben érezte lesújtó tehetetlenségét, gyen-

visszatérő Muzafarnak oda kiáltotta „rachmet!“, az Isten éltesse! Ezért mindig visszaemlékszem e szóra, szeretem sokszor megismételni.

De mi történik velünk — mondottam másnap már saját udvarunkon — ha a rablók nem az erdő szélén várakoznak ránk, de az erdőn, a tatár határon túl, szánjaikkal elzárván előlünk az utat. Akkor Muzafar már meg nem védhetett volna bennünket. Ki tudja, mi lett volna? hisz több, mint tizenöt férfi gyűlt össze! Talán már a farkasok is felfaltak volna ez ideig! S miért nem tettek így? Allah nem akarta, fejüket bezavarta!

Ezután Szayfula mosolyogva megjegyezte még, vajjon ismerem-e ama gyors lovat, melyet Muzafar használt? Jobb a mi a törpéknél; madár s nem ló! S én tudom is, kitől lopta el, talán még nem is mult két hónapja!

S kitől? kíváncsiskodtam.

Szayfula ravaszul rám tekintett s mosolygott.

— De minek is tudnád! Akitől ellopta, az keresse. Nekünk ehhez semmi közünk — felelte ázsiai egyszerűséggel Szayfula.

geségét. Meggyőződött arról, hogy azokat úgy, mint egyéb földi ellenfeleit, legyőzni, porba szúrtani soha sem lesz képes. Ezen véstés tüneményekkel szemben rezignált, megalkodott.

A védekezésnek legfőbb módját abban találta, hogy a káros természeti tünemények rendezőinek jóindulatát igyekezett megnyerni, vagy a mi jóindulatibb, folyamodott ezek ellenségeihez. Az életet és a boldogulás útját a harcmezőn látta, hiszen neki is folyton harcolnia kellett, hol a vad-állatokkal, hol az emberekkel. A maga jóakaró, hatalmas, láthatatlan segítőitársait is igyekezett harcra állítani a káros lényekkel, szellemekkel szemben. Hogy a jó szellemek segítségét, jóindulatát biztosítsa, kedvükben járt, elhalmozta őket dícsérettel, mert tudta, hogy az embereknek jó esik, ha dícsérik őket; biztosította őket hűségéről, mivel tudta, hogy a mindennapi harcban megbecsülhetetlen a hűség és a ragaszkodás. S ha a véstés elemi nyilvánulások megszűntek, ezt annak tulajdonította, hogy jóindulatú szellemi meghallgatták őt és harcban legyőzték az ellenséges szellemeket.

Nemcsak az elemi tünemények harcában, hanem természetesen a földi ellenségeivel vívott harcában is kereste a nagy szellemek segítségét. Hogy szerezte ő meg ezen szellemeket, hogy jutott hozzájuk s miért számított ezek állandó barátságára? De tulajdonképpen kik is voltak azok?

Ezek tulajdonképpen egykor földi bajtársai voltak, a kikkel együtt harcolt és a kik bátorságukkal, erejükkel kitüntek a harcban és bölcs tanácsaikkal a békében. Különös tisztelet tárgyai voltak az életben, mely haláluk után még jobban fokozódott. Ha egyikük meghalt, megkísérlték a holttest életre keltését, abban a hitben, hogy érzékelt állapotba csak álom, melyet ébrenlét követ. Miután a feléledés késett, a lélekzetvétel hiányából azt következtethették, hogy a lélekzet elvált a testtől és külön láthatatlan lénygé lett, mely rendszeren a holttest közelében tartózkodik. De azon hiszemben, hogy a szellem a holttestbe ismét vissza fog költözni és egy új világban folytatni fogja földi életét, a halott közelébe tesznek ételet, italt, oda helyezik fegyvereit, ruháit, sok helyt megölnek lovát, feleségét, rabszolgáit, sőt az igen kiváló halottaknál felebarátait is, hogy a túlvilági életben hiányt semmiben ne érezzen és hogy ott az óhajtott tekintéllyel, sullyal tudjon fellépni.

A kiválóbb halottaktól sokat vártak. A földi életben is erősek voltak, de annál hatalmasabbak lettek földi haláluk után. Láthatatlanok, mindenütt villám gyorsasággal megjelenők és hatalmas erővel bírók. Egyedül ők képesek azon elemi erőkkel megküzdeni, melyek a rosszindulatú szellemektől erednek.

Mindent elkövettek, hogy a barátságos szellemek jóindulatát megnyerjék, állandósítsák, hogy a káros hatásokkal szemben teljes szolidaritásban legyenek velők. Egyeseknek, a papoknak különös kötelessége volt, hogy a szellemekkel, kiváltképpen az Isteni magaslata emeit szellemekkel az állandó összeköttetés fenntartsák. A papoknak kötelességük volt ápolni a jó viszonyt, kedvükben járni, áldozatokat bemutatni, a jósok pedig érintkezésbe léptek a szellemekkel, ezeknek akaratát kifürkészték és alkalmazkodás céljából a népnek is tudtul adták.

Közismert tény, hogy a primitív vallásnak igen sok és változatos faja van. A lényegben azonban megegyezők, hogy t. i. az embernek szüksége van hatalmas lények segítségére. De megegyeznek egy alapvető felfogásban, az u. n. dualizmus elfogadásában is, melyre egy egészen egyszerű jelenség vezet az ősembert. A dualizmus alapja: az álom.

Az ember álmában idegen földeken, idegen vadászterületeken bolyong, üzi a vadat, vagy ellenségeit, harcol soha nem látott emberekkel, beszélget régen elhunyt bajtársaival, átél örömet és bánatot, mialatt alszik. Ő természetesen találja, hogy ezen idő alatt lelke messze elkalandozott, igen ám, de hozzátartozói egész határozottan bizonyítják, hogy ő álmodott, terte ott nyugodott, a hol lefeküdt. Nyilvánvaló tehát az az okoskodás, hogy az embernek két lénye van, az egyik a lélek, mely elkalandozhatik és elválhatik a testtől, a hová ismét visszatér, a másik a test, mely az álom alatt helyén marad. A halál nem egyéb, mint a lélek elválása a testtől. A lélek azután hol a földön, hol a földön túl tartózkodik. Ha a lélek a földön marad, beköltözik egyes tárgyakba vagy növényekbe, állatokba.

A fetisimádók pl. az élettelen tárgyakat tisztelik, mert azt hiszik, hogy a lélek ezekben szállott. Egy kősziklának vagy száraz fatörzsnek hasonlósága az elhunytéhoz legendó, hogy az elhunyt lelkének a lakóhelye ebbe helyeztessék és imádat tárgyát képezze. Máskor elegendő, hogy a tárgy az elhunyt tulajdonát képezze, hogy a relikvia imádat tárgya legyen. A tisztelet kiterjedhet a sirra, mint a lélek lakóhelyére. Egyiptomban pl. a sírok tisztelete a hulla konzerválására vezetett, mert a vallásos meggyőződés szerint a lélek megmarad a hullában továbbra is.

Egyébként a fetisimádás tisztán egyéni vallás volt, mindenki azt a tárgyat választja imádat tárgyul, mely reá nézve különös jelentőséggel bír, amelyetől legtöbbet vár. Életében többször eszeréli a fetist, eldobja a régit, ha családott benne, s új fetist keres.

A totemizmus: növények, állatok imádása már haladást jelent, mert ez nem egyéni vallás, hanem a család, a nemzetség, a törzs vallása, melyeknél egyik-másik állat a törzsnek megkülönböztetett tiszteletnek örvendő és imádat tárgya.

Minden faj bizonyítékát nyújtja ama hitnek, hogy az emberek állatokká, az állatok emberré alakulnak át. Így pl. a tünik azt hiszik, hogy a medve oly ember, ki az állat alakját vette föl. A khondok azt hiszik, hogy a boszorkányoknak megvan a képességük, hogy tigrisekké alakuljanak át. — Az elhunyt rokon lelkéről feltételezik, hogy néha visszatér lakóhelyére, hiszen látják is őt ott álmaikban. Aztán vannak lények, melyek a házakba jönnek, még pedig éjjel, titokban. A következtetés ebből világos. Afrika, Ázsia, Amerika némely népei azt tartják, hogy a kígyók, melyek különösen így cselekszenek, a visszatért halottak, és vallási tisztelet tárgyai.

A hulláknál található állatokat szintén úgy tekintik, mint a halott által felvett állati formákat. A temetkezésre használt barlangokban talált szárnyas egereket és baglyokat szárnyas szellemekként fognak föl. Így keletkeznek az ördögök és angyalok eszméi.

Az ősi erényeknek egyik másik állathoz való hasonlítása szintén forrása lehet valamely állat imádásának.

Igy pl. a tünik törzs két főnemzetségénél a farkas és a holló a totem, vagyis vallásos tisztelet tárgya. Ezen törzsek a halottat gyakran nem temetik el, hanem a kiválasztott állatoknak dobják martalékul csak azért, hogy az elhunyt lelke beléjük szálljon. Így azután az állat az ember lelkével fölfegyverkezve, hathatós segítség nyújtására lesz alkalmas.

Ugy a fetis, mint a totem, vagyis vallásos tisztelet tárgya. Ezen törzsek a halottat gyakran nem temetik el, hanem a kiválasztott állatoknak dobják martalékul csak azért, hogy az elhunyt lelke beléjük szálljon. Így azután az állat az ember lelkével fölfegyverkezve, hathatós segítség nyújtására lesz alkalmas.

(Folyt. köv.)

Egerszegi krónika.

Rovatvezető: Pubi.

Tanulságok.

Unalmasan kezdődött, de annál zajosabban végződött a farsang. Míg januárban egyetlen egy mulatságot sem rendeztek, addig februárban egyik a másikat követte . . . és egyik a másiknak sikerét rontotta el.

Mert volt mindeniken úgy a hogy közönség, volt mindeniken jókedv, volt mindeniken vonzó program, de ha összintén akarjuk az összeredményt lezöngözni, siker nem volt egyikén sem.

Hasonlítsuk csak össze az előbbi évek tulzsfult terméit, mikor az Irodalmi Kör januárban és a Karácsonya egyet februárban tartottak mulatságot, az ideai mulatságok kongó terméivel. Mit fognak tanulságként levonni? Azt, hogy a rendezések minden számítás nélkül, nem gondolva a kisvárosi érzékenykedésekkel és negligálva a nagyvárosi tapintatot, rendezték mindíg mulatságaikat.

Egyelőre eszen végig szemlélttem és ha lehet így mondanai, tanulmányoztam az ideai farsang mulatságait és ezen kis tanulmányomat a jövő farsang sikeres és biztosítása végett im pontokba foglalom.

1. Ne tartssanak egyáltalában mulatságot.

2. Ne keressék a közönséget, ha meguk az olympusi Iste-

nek szerepelnek, sem izgatja más, mint az előtte ülő hogy van felöltözve, hogy van felsülve és miután a szomszédjával ezen nagy jelentőségű eseményeket alaposan letárgyalta, akkor fordítja csak érdeklődését, nem a pódiumon szereplőkre, hanem egy újabb érkezőre, vagy a másik sorokban feltűnő hölgyre.

2. Ha még rendeznek mulatságot, ne törjék a fejüket azon, hogy miből állítsák ki a műsort. Véttsenek csak képet, mindegy akár állót, akár mozgót, a fő, hogy kép legyen. És ha már valami művészt is akarnak: tesszen azt zenét, hát állítsanak be mellé egy gramphont. Ezek legalább türelmes szereplők, nem bántja őket a közönség figyelmetlensége, mint a multkor Malonyai Dezsőt, vagy még multkoriban Sándor Zsigát és a rendezőség nem teszi ki városunk közönségét annak, hogy hirhedtté vált tapintatlanságáról már a fővárosban is beszéljenek.

3. Az érzékenységi ápolását is lehetőleg tartsa a rendezőség szem előtt, mert ezáltal sok kellemetlenségtől megszabadul. Éppen azért, a hol rendezőséget alakítanak, abba mindenkit, a ki egy-két ember felett már rendelkezik, valami magas tisztséggel ruházzanak fel.

4. Mivel újabban szobalányok is kezdenek a mulatságokra feljárni, nem ugyan a karzatra, hanem a földszint első soraira, miután ezen régi meghívói frázis, hogy „a meghívó egyuttal belépti jegyül is szolgál” már banális, ajánlatos, ha jövőben a szobalányok részére is külön küldenek meghívót.

Karnevál halála.

Tegnap még a zene sikoltott, tegnap még kacagtak. Ma jászurke hamut hintenek az emberek fejükre és mindenki komolyan áll meg egy új időszak kapujánál.

Meghalt a vigáság ideje!

Egy herceg csörgős sapkában, ruganyos táncos lábakkal felforgatta a nyugalmat. És az idén eléggé talpon volt ő felsége.

Hej Arany Bárány most volt a te arany korzakod. Hányszor jelentek meg falaid között a sok édes babák, Bözsikék, Gizikék, Ilonkák, Jolánkák, Margitok stb (mert itt még nincsenek Ducik, Bocik, Lioák, Muicik) a kiknek mosolygott az arcuk és dobogott a szívük és a kik úgy mentek a te falaid közé, mintha ott valami boldog, jóleső dolgot találtak volna.

Most már becsukhatod a boltot, mert Karnevál ő felsége 23-án éjjel 12 órakor meghalt.

Ugye hogy sokan kíváncsiak erre az urra? Nem csoda. Érdekes ember. Nagyon sok évet élt és mégis fiatal. Az élete ismerős előttünk. Én ismerem a halálát is. Az is olyan érdekes. Mikor legérdekesebb a keringő, mikor legszebben szól a zene, akkor hunyja le álomra fíradt szeméit. És milyen különös a koporsója is. Fehér letaposott női cipőkből van az alja, virágokból és lopott legyezőkből a teteje és egy rakás álmatlan éjszaka és édes emlékekből a szemfedője. A koporsó fedelén pedig karika gyűrűk alkotják a koszorukat.

Hogy hova temetik el a herceget? A jövő évbe! Oonan majd előjön ő anélkül, hogy hívják. Most pihenni kellett neki, azért halt meg egyrészt, — másrészt meg tekintettel volt a családapákra, a kiknek különösen a pénztárcájukat nagyon is kizsákmányolta ő felsége.

Kivándorlók.

A kikötőnek szennyes víz ölében
Az uszó város utra készen áll,
Derült az ég, mint vidám gyermek arcok;
Bágyadtan ring a fodros tengerár.
A tüllök bugnak, zug, kattog a kerék.
Gyűrűs hullámot hullámra kavar;
Fut a hajó és rajta megy nyugatnak
Hatszáz honához hűtelen magyar.

Hatszáz magyar . . . És mind erős hatalmas,
Nincs köztük egysé vén, vagy csenevész.
A napsütötte fedélzeten állnak
Néhány vissza a messzeségbe néz;
Mintha egy árva kis falut keresne,
A hol egykor mint pajkos gyermek élt . . .
S melyet aranyra sovár koldus lelke
Elhagy sok balga kincs ígéretért.

. . . Szegény óhaza, édes anyaföldem!
Hogy szibbasztják, hogy tépik az erőd . . .
Hazátlanságba, robotos raboknak
Hány százezer ment e hatszáz előtt!

Megülte bér — völgyed az arany átok
És bár a szója hazug, esalfa mind:
Ma innen, holnap onnan kelnek utra . . .
Csitulnak, vesznek nótás falvaink.

Csak menjetek hát! . . . És üssetek tanyát,
A hol megállít koldus lelketek.
Áldozatok bus, idegen tüzeknél!
Hadd szíjják mások munkás véretek.
De majd ha dőre kincs reményetekből
S erőtököl csak vérző rom marad;
S jártok vergődő, meghasonlott szívvel
Erőtök rabló, gyűlölt ég alatt:

Izenjete az elhagyott hazába.
Mindent felejt az, mindent megbocsát . . .
Utánatok küld — és mint megtérőket
Ujjongva hoz az Oceánon át . . .
Megnyitja barna hús ölet ténétek
Ahol álomra álom csendje jó . . .
Utazzatok hát! . . . Sorsotok megírva:
Idegen átok . . . Magyar temető.

Hivatalos rovat.

Közhírré teszem, hogy az 1888. évi VII. tc. 17. §-a, az 1894. évi XII. tc. 23. §-a, az 1900. évi XVII. tc. valamint a m. kir. földművelésügyi miniszter 1400/III. 2. 1901. számú rendelete értelmében a tavaszi haszonállat vizsgálatot Zalaegerszeg r. t. város területén 1909. évi március 7 és 8-ik napjára tűzöm ki.

A lovak vizsgálata március hó 7-ikén reggel 7 órakor veszi kezdetét és d. e. 10 óráig tart. A vizsgálat a vásártéren fog eszközöltetni.

A szarvasmarha, juh és sertések vizsgálata folytatódni fog délután és március 8-án fog eszközöltetni.

A lovak elővezetése akként történik, hogy az egyes állattulajdonosok lovai egymással ne érintkezzenek. Azon állattulajdonosok, akik lovaikat a kijelölt helyre és időre elővezetni nem akarják, kötelesek ezen szándékukat a vizsgálat megkezdése előtt bejelenteni és állataikat költségükön a vizsgálatra illetékes állatorvos által 8 napon belül megvizsgáltatni. Azon állattulajdonosok, akik állatorvossal rendszeresen és állandóan felügyeltetnek, nem tartoznak lovaikat a tavaszi vizsgálat alkalmával a kijelölt helyre elővezetnie, azonban az állandóan kezelő állatorvos köteles a tavaszi haszonállat vizsgálat határnapját megelőző 3 napon belül dbként megvizsgálni és az eredményt a vizsgálatot teljesítő állatorvossal közölni. A tavaszi haszonállat vizsgálat alkalmával a városi m. kir. állatorvos a már pueza szemmel is látható szemhibában szenvedő és az állattulajdonosok által fedeztetés céljából kívánt megvizsgálás végett elővezetett kancákat főleg a szemhiba keletkezési oka illetve átörökölési természete (havi vak) tekintetében alaposan megvizsgálni és az eredményről igazolványt kiállítani tartozik. Az ezen alkalommal végzett ilyen vizsgálat és erről kiadott igazolvány díjmentes. Ugyancsak köteles a vizsgálatot teljesítő állatorvos ez alkalommal az állattulajdonos által beteg vagy betegnek bejelentett állatait alaposan megvizsgálni és ezek gyógykezelésére való utasítást díjtalanul megadni.

Felhívom az összes állattulajdonosokat, hogy lovaikat, melyek előzőleg megvizsgálva nem lettek, a kitűzött időben elővezessék, egyéb állataikat pedig tartózkodási helyükön tartsák.

Ezen intézkedések megszervezése az 1888. évi 7-ik törvény 17 és 154-ik szakaszának C pontjában előírt megtorlást vonja maga után.

Zalaegerszeg, 1909. február 20-án.

Dr. Korbai, polgármester.

Hírek.

A szabadság napja. Március idusát ezidén nagyszabású ünnepély keretében készül megülni Zalaegerszeg város közönsége. Dr. Korbai Károly polgármester vette kezébe a rendezést s abba bele öhajítja vonni a Kaszinót és az összes társas köröket s egyesületeket. A részletes programot közölni fogjuk.

A Zalaegerszegi Karácsonyfa Egyesület ünnepélye. Öfelsége a Király öv. Ruzsics Károlyné urasszonynak, a Zalaegerszegi Karácsonyfa Egyesület elnökének, a közjótékonyaság terén szerzett érdemeinek elismerésül a koronás arany érdemkeresztet adományozta. A kitüntetést gróf

Batthyány Pál főispán ur Oméltósága ma adja át s ez alkalommal az Egyesület a vármegye-ház nagytermében, délelőtt 11 órakor ünnepélyes diszközgyűlést tart, amelyre az összes jótékony egyesületeket, valamint a hatóságokat és testületeket meghívták.

Püspökhelyettes. A veszprémi megyéspüspök az elhunyt Palotay Ferenc dr. helyett püspökhelyettesé és általános ügyhalygatóvá Jánosi Ágoston c. püspök, apát és olvasókanonokot nevezte ki.

Gyászír. Kiss Pál alsólendvai esperes plébános múlt héten meghalt. Hétfőn temették el nagy részvét mellett. A megboldogult már övek óta élő halott volt. Sokat szenvedett súlyos betegségében, míg megváltotta kinjaitól a halál. Népszerű, köztiszteletben álló férfiú volt s míg egészsége engedte, élénk részt vett a közéletben is.

Kozáry György volt negyvennyolcas honvéd meghalt Türrén 80 éves korában. Kozáry végigküzdötte a szabadságharcot, részt vett Budavár bevételénél és több diosőséges csatában.

Özv. Handler Istvánné szül. Szakatsics Jozefa urasszony 81 éves korában meghalt Szentgotthárdon. A megboldogult néhai Handler István zalaegerszegi tekintélyes kereskedő neje volt s itt töltötte el élete javát, ide tért vissza a halálban is. E hó 27-én temették el a jótékonyaságáról ismert urnót a zalaegerszegi osaládi sírboltba, megboldogult férje mellé.

Izr. istentisztelet. Az istentiszteletek további intézkedésig a következő időben kezdődnek: Hétköznapon reggel 7/8 és este 5 órakor; pénteken este 1/6, szombaton reggel 1/8, szombaton délelőtt 1/11, szombaton délután 4 órakor.

A Zalaegerszegi Irodalmi és Művészeti Kör múlt vasárnap délután matinét rendezett a messinai szerencsétlenek javára. A főgimnázium tornatermében tartott felolvasáson és hangversenyen azonban aránylag kis közönség vett részt, ami annál feltűnőbb volt, mert a szabad liceumi előadások rendszerint nagyon látogatottak. Pedig megérte volna a fáradságot ez az érdekes délután. Dr. Keresztury József Messinát és vidékét mutatta be vonzó modorban megirt felolvasásában és gyönyörű vetített képekben. Beszélt a földrengésekről általában s bemutatta Délolaszország földrengés által sújtott vidékeit. Az I. M. K. zenekara több darabot játszott, amelyek kitűnően érvényesültek az óriási teremben. A hallgatóság ugy Dr. Keresztury Józsefet, mint Sándor Zsigmondot, a zenekar kiváló karmesterét zajosan megéljenezte. Az előadás, amelyet a tanuló ifjúságnak is bemutattak, szépen jövődolmozott a messinaiak javára. — Február 28-án vasárnap, Pásztor Imre főgimnáziumi tanár tart előadást a vulkánok és gejzirekről nyönyörű színes, vetített képekkel. Bemutatásra kerülnek a legnevezetesebb működő és kialudt tűzhányók. Pompeji elhamvadása, romjai és a csodálatos természetes szökőkutak. Kezdeté 3 és fél órakor, belépő díj 10 fillér.

A Zalaegerszegi Kaszinó estélye. A farsangot a Kaszinó hushagyókeddi estélye tejezte be, amely elég népes és élénk volt. A mulatság reggel ért véget. Vasora alatt egy kis műsor is volt. Ifj. Czukelter Lajos néhány dalt énekelt Kurucz János szerzeményei közül; majd Dr. Vizkelety Árpád olvasott fel két farsangi verset s végül Kurucz János zongorázott. Ezután kezdetét vette a tánc. — Az estélyen megjelentek: Özv. Inkey Kálmánné, gróf Batthyány Pálné, Tantossy Sándorné, Dr. Isoó Viktorné, Dr. Szigethy Eleménné, Szigethy Elvira, Szigethy Margit, özv. Csesznák Sándorné, Csesznák Malaine, Ságy Lajosné, Raisz Ernőné, Raisz Nóra, Dr. Rézler Kornélné, Dr. Zarka Zsigmondné, Eitner Sándorné, Szabó Aranka, Nagy Lászlóné, Hány Dezsőné.

Az Országos Közgazdasági Bank fiókjának megnyitása befejezett tény. A plébánia bérházában levő Kosztelitz féle helyiséget már kibérelték s a firmatáblát is kiakasztották. Jövő héten a helyiséget berendezik s a fiók mihamarabb megkezdí működését. Ezideig 700-nál több részvényt jegyeztek. Az alapítási tervet az lapunk hirdetései rovatában közöljük.

Messinai bál intéző bizottsága kéri azokat a rendező urakat, akik az estélyen jelen nem voltak, hogy sziveskedjenek minimalis 5 K-át Dr. Korbai Károly polgármester elnökhöz küldeni. Ujabbán a következő felülfizetések érkeztek be

a város polgármesteréhez és pedig Fischer László, Koller István 20—20 K, Heroeg Sulykovszky Viktor 16 K, Szabó Imre 60 f. — Rendezői díj oimén beérkezett: Bogyay Máté, Szabó Döme, Imreh Antal 10—10 K, ifj. Thassy Lajos, ifj. Thassy Kristóf, ifj. Thassy Imre, Dervarics Lajos, Pálffy László, ifj. Molnár István, Dr. Degré Miklós, Dr. Rosenthal Jenő, Farkas Gábor, Balogh Gyula, Isoó Ferenc, Barcza Sándor, Barcza László, Sperlagh Géza, Malatinszky Ferenc, Malatinszky Lajos 5—5 K, Mondshein Samu 3 korona.

Kedélyes estély. A zalaegerszegi kereskedő ifjak önképző egylete 1909 március hó 6-án szombat este az egylet helyiségében egy kedélyes estélyt rendez, amelyen Kardos Jolán urhölgy, Dr. Kardos Jenő és Kertész Ödön urak működnek közre. Belépti díj 1 korona. Meghívót nem bocsátanak ki, miért is a t. közönséget ezuton hívja meg a vigalmi bizottság.

Dsiu—dsicu tanfolyam Zalaegerszegen. A japánoktól lesték el azokat az ügyes fogásokat, amelyeket dsiu—dsicu néven ismernek ma Európaszerte. A fürge kis sárga emberek bámulatos ügyességgel birkóznak s furfangos fogásokkal pótolják azt, amit a természet testi erőben megtagadott tőlük. Egy kézmozdulattal ártalmatlanná teszik a rakoncátlankodó embereket, lefegyverzik az ellenfelet s a legnagyobb könnyűséggel gyúrik le a támadót. Ez a mesterség különösen a rendőröknek értékes, de mint sport is figyelemre méltó. Az utóbbi időben tehát több dsiu—dsicu mester járja a világot s tanítja az ügyes fogásokat. Magyarországon két orosz mester működik, akik a nagyobb városok rendőrlégénységét már betanították. Sumakoff mester legutóbb Nagykanizsán és Keszthelyen dolgozott s mindkét helyen szép eredményeket ért el. Most Zalaegerszegen van a szimpatikus, intelligens orosz és a városi tanács megbízása folytán a rendőrököt tanítja, de emellett külön tanfolyamat is nyitott a sportkedvelők részére. A tanfolyam tegnapi kezdődött meg az „Arany Bárány“ szálloda kistermében.

Hangverseny. A zalaegerszegi iparoskör sikerült hangversenyt rendezett. A közreműködők nagy készütséggel keltek figyelmet s fíradozásukat a közönség zajos tappsal jutalmazta. A hangversenyt tánc követte s a vig mulató közönség osak reggel 6 órakor kezdett oszolni, egy kedves és jól átmulatott éjszaka emléket vivén magával. Az iparos kör ezen hangversenye erkölcsi és anyagi sikerben egyaránt gazdag volt s a rendezőség ezuton is hálás köszönetét nyilvánítja egy a közreműködőknek, mint a felülfizetőknak.

Hazafias községek Zalában. Eddig 92 község rendelte meg Novák Mihály zalaegerszegi igazgató-tanítónak „Zalavárm. az 1848/49. évi szabadságharcban“ c. könyvét. És hol vannak a többi községek? . . . Zalavármegye közgyűlési határozata így szól a könyvről: „kegyeleti és hazafias kötelessége a vármegye minden községének megvenni ezt a könyvet.“ De hát mit ér ez, ha a határozatnak nem szereznek érvényt. Minden községben nem állíthatunk szobrot, emléket 48/49-iki zalai nagy elődeink és hős honvédeinknek, legyen hát minden községben legalább egy könyv díszelődeinkről. A megyei határozat (1908. szept. 9.) foganatosítása főképpen a fősolgabíró és körjegyző urak hazafias érzésén fardul meg. A könyv ára füzve 4 K, osinosan kötve 5 K. Megrendelhető a szerzőnél.

Öngyilkos kereskedő. Hamvazó szerdán a kora reggel 6 órákban bejárta a várost az a megdöbentő hír, hogy D. Horváth Győző kereskedő agyonlőtte magát. Az üzlet már nyitva volt s Horváth Győző neje a lakásból az üzletbe ment, míg férje ottbenn maradt. Ekkor történt a végetes eset. A szerencsétlen ember egy forgópisztollyal öt lövést tett magára. A mellébe három golyó furódott, de ezek még nem ölték meg. Ekkor a szájába lött s néhány perc alatt kiszivedett. — D. Horváth Győző fiatal, igyekvő, szinte tulságosan agilis kereskedő volt. Jóforgalmu vasüzlete mellé fa és épületsanyag raktárát állított fel, majd megszerelte a dohánygyáruddat s nemrég a gróf Festetics féle ollári uradalom parcellázása alkalmával nagyobb erdőt vett 250.000 koronáért. Rengeteg gondot vett magára s többrendbeli veszteség érte. A tulságos előzhaltság, a folytonos tevékenység kimerítették. Súlyos idegbajt kapott. Valószínűleg ez vitte a

halálba. Családjához levelet intézett, amelyben az okozott fájdalomért bocsánatot kér. A temetés nagy részvét mellett ment végbe. A megboldogult Horváth Béla városgazda fia volt. Halálát ifju neje, kis gyermeke és kiterjedt rokonsága gyászolja.

A zalaegerszegi jótékony nőegylet f. hó 28-án vasárnap d. u. 3 órakor közgyűlést tart, melyre a mélyen tisztelt tagokat ezúton tisztelettel meghívja az elnökség.

Házasság. Hutter Béla e hó 20-án vezetteoltárhoz Vörös Magda kisasszonyt, öz. Vörös Pálné leányát. Ugyanezen alkalommal tartotta a menyasszony nagybátyja, Soós János salzburgi vasúti főfelügyelő ezüstmenyegzőjét. A két pár együtt vonult a templomba, ahol Stojanovics Jenő s. lelkész először az ifju párt adta össze, majd az ezüst menyegzőt ülő párt áldotta meg s szép beszédet mondott a megható családi ünnepélyen.

Gyűjtés a délolaszországi földrengés által sújtottak javára. — Odor Géza kir. tanácsos, pü. igazgató gyűjtése a délolaszországi földrengés és az ajkai bányarobbanás áldozatai javára. — Odor Géza 6 K, Bogyay Elemér 5 K, Balassy Miklós, Pataky Lajos, dr. Káldor Tivadar, Arany Izor 2—2 K, Mártinek Károly, Pásztor Károly, Riehter N., Nyikita György, Rauschenberger János, Nagy Ferenc, Litványi György, Fatér Endre, Kosztrabcsky Ferenc, Kesserü Imre, Gaál Miklós, Gavallér Kálmán, Molnár Vince, ifj. Mayer István, Gyenge Sándor, Ényedy Albert 1—1 K, Bertalan Pál, Vidóczy Pál, Hrabovszky Jenő, Kurucz János, Csamós Benedek, Simitska János, Szentistványi Sándor, Szücs Kálmán, Somossy Gyula, Slemmer Sándor, Czinder Lajos, Mihályka Mihály 50—50 f, Balogh István 30 f, Illés Sándor 20 f. Összesen 41 K 50 f.

Mayer István novai főszolgabíró gyűjtése a délolaszországi földrengés és ajkai bányaszerencsétlenség áldozatai javára. — Pákai jegyzőség 31 K 50 f, Tárnok Oroklán község 23 K 12 f, Novai jegyzőség 8 K 60 f, Nagylengyeli jegyzőség 7 K 50 f, Náprádfa és Csertalokos 4 K, Mayer István 3 K, Zalai Vilmos, N. N., Imreh Antalné, Dervarics Ákos, Kukorely Ferenc 2—2 K, Kovács Ferenc, olvashatatlan aláírás, Török Bertalan, Ambrus Karolin, Tóth Erzsébet, Hirschl J. Gyula, Hirschl Ignác, Breier Gyula, Brandl Ignác, Kondákor János, dr. Augustinus Vincéné, Márkus Károly, Preistiger Jenő, Pritz Ferenc, Mayer József, Deutsch Alfréd, Fischer Benő, Weisz Béla, Mitzger József, Mitzger Miksa, Kiss Jenő, Krausz testvérek, Rózsa Sándor, Höhn Béla, H. F. Mann Zsigmond, Boronyák Kázmér, Zarka Károly, Veszprémi Gyula, Böröcz István, id. Stádel János, Beznicea Péter, ifj. Stádel János, Csizsár Károly, Mandler Ignác, öz. Mattersdorfer Jakabné, Kelemen József, Horváth Gyula, Gráczér János, Reisinger Pál, N. N. 1—1 K, Sipos Eszti 90 f, Kocsy Kálmán 80 f, Kanosai Pál, N. N. 60—60 f, N. N., Farkas Nelly, Strausz Farkas 40—40 f, Fabó Lajos, Bakó Sándor, Jaksics László 20—20 f. Összesen 132 K 22 f.

Dr. Degré Miklós törvényszéki elnök gyűjtése a délolaszországi földrengés áldozatai javára. — Dr. Degré Miklós 10 K, Skoday Aurél, Szupits Antal, Sipos József, Szirmay Béla, Szalay László 2—2 K, dr. Fritz József, dr. Fülöp Jenő, Moizer Imre, Tulok Jenő, dr. Szüts Zoltán, Horváth Ferenc 1—1 K. Összesen 26 K.

Dr. Dezsényi Árpád gyűjtése: 39 K. Öz. Ruzsics Károlyné 2 K.

Malatinszky Lajos zalaszentgróti főszolgabíró gyűjtése a délolaszországi földrengés áldozatai javára. — Oltay Guidó 20 K, Takarékpénztár 10 K, Zalaszentgrót község 5 K, Szilágyi Dezső, Bergerné, Morgenstern Ignác 2—2 K, Linter M., Hayden Sándor, Nagy Lászlóné, Semetke Didi, Zdrányi, Horváth, Lukács Gábor, Sztrokay György, Horváth Imre, Littervirth, Korein

József, Hamburger Mátyás, Han József, Politzer Mór, Zuckentnecker I., Kober, Steiner, Dr. Erdős, Ród Viktor, Viasz József 1—1 K, B. I., Bein Zsigmond 50—50 f, Müller Miksáné, Németh Simon, Nagy Antal, N. N. 40—40 f, Szalay Ignác 30 f, Olvashatatlan aláírás, Sándor Ignác, Morgenstern Henrik, Hamburger Lajosné 20—20 f. Összesen 64 K 80 f.

Csaford község gyűjtése 19 K 24 f. Tószentpéter 12 K 22 f, Aranyod 36 K 98 f, Udvarnok 15 K 94 f, Szentgrót polgár város 20 K 74 f, Túrje 14 K 20 f, N. N. 26 K 16 f, Zalanémetfalva 6 K 36 f, Tilaj 10 K 76 f, Zalaesény 55 K 12 f, Bókaháza 14 K 10 f, Bókaháza 13 K 76 f, Zalakoppány 23 K 70 f, Zalaszentlászló 27 K 72 f, Sénye 9 K 2 f, Gyűlevész 24 K 20 f, Kustány 51 K 30 f. Összesen 479 K 72 fillér.

Medgyesi Lajos főgimn. igazgató ur gyűjtése a délolaszországi földrengés és az ajkai bányarobbanás áldozatai javára. Tuczay János 2 K, Laux Rezső, Vogel Richárd, Benesik Janos, Kua Vilmos, Udvardy Vince, dr. Udvardy Jenő, Heinrich W. és L., Hrabovszky Rezső, Dr. Halász Miksa, Bali Béla, Singer Tóbiás, Schmidt Viktor, Dervarics Lajos, Krausz Béla, Fangler Mihály, Breisach Sámuel 2-2 K, Borbély György, Suszter Oszkár, Csiky György, Lintia Izsák, Pásztor Imre, Haerter Ádám, Takács József, Kulcsár Gyula, Fehér Miklós, Ján Ferenc, Fülöp János, László Ferenc, Fürst Sándor, Grünbaumné, Weisz Ármán, Klein Ignác 1-1 K, Schütz Sándor és Fia 5 K, Gottlieb Henrik, Vargha Vilmos 4—4 K, Dr. Obersohn Mórné 3 K, Gimn. I. osztály 4 K 41 f, II. o. 2 K 16 f, III. o. 3 K 60 f, IV. o. 1 K 50 f, V. o. 2 K 8 f, VI. o. 4 K 90 f, VII. o. 3 K 45 f, VIII. o. 2 K 60 f, Medgyesi Lajos 2 K 80 f, Dergáts Gyula 60 f, Kósa Pál 50 f, Német Ferenc 40 f, összesen 95 korona.

Sorozások a vármegyében. A sümegi járásban márc. 1—5-én lesz a főszorozás ifj. Tarányi Ferenc megyebizottsági tag elnöklete alatt. Polgári orvos dr. Lukonich Gábor. A tapolcai járásban br. Puthéány Géza elnöklete alatt 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13-án. Orvos dr. Deák Jenő járásorvos. Balatonfüredi járásban Csmez Pál elnöklete alatt 15—17-én. Orvos dr. Stolezer József jár. orvos. Keszthelyen dr. Dezsényi Árpád elnöklete alatt 19, 20, 22, 23, 24-én. Orvos dr. Hanny Béla tb. megyei főorvos. Periacon dr. Zakál Lajos elnöklete alatt 26, 27, 29, 30, 31, ápr. 1, 2-án. Orvos dr. Böhm Sidney tb. m. főorvos. Csáktornyan Tóth István elnöklete alatt 3, 5, 6, 7, 14, 15, 16-án. Orvos dr. Kovácsics Ferenc tb. m. főorvos. Alsólendván 17, 19, 20, 24-én, Hajós Mihály elnöklete alatt. Orvos dr. Józsa Fábán tb. m. főorvos. Letenyén 26, 30-án dr. Fritz Rezső elnöklete alatti Orvos dr. Márton Imre járási orvos. Nagykanizsai járás márc. 1—6-án Hertelendy Béla elnöklete alatt. Orvos dr. Mayer Ferenc járás orvos. Nagykanizsa városban 8—10-ikén Hertelendy Béla elnöklete alatt. Orvos dr. Rátz Kálmán városi orvos. Pacsán márc. 12, 13, 15, 16, Szentmihály Dezső elnöklete alatt. Orvos dr. Fodor Gyula. Szentgróti járás 18, 19, 20, 22 Hayden Sándor elnöklete alatt. Orvos dr. Misner Antal. Zalaegerszegi járás márc. 23, 24, 26, 27, 29, 30-án Árvay Lajos alispán elnöklete alatt. Orvos dr. Thassy Gábor megyei tiszti főorvos. Zalaegerszeg város márc. 31. alispán elnöklete alatt. Orvos megyei tiszti főorvos. Nován ápr. 2, 3, 5, 6, 7-én Stádel János elnöklete alatt. Orvos dr. Székely József.

Felnőttek oktatása. Hahóton Deutsch Endre tanító a felnőttek részére ingyenes tanfolyamot nyitott, amelyre 40-en iratkoztak be. A tanulók 16—45 éves koruk. Három csoportba osztva esténként tanulnak. A tanszereket az országos közművelődési tanács adományozta, Deutsch Endre tanító kérelmére. A derék néptanító

buzgalma folytán Hahóton csakhamar kivesznek az analfabéták.

Cipész és szabóipari tanfolyamot szándékozik a technológiai iparmuzeum a kereskedelemügyi miniszter ur megbízásából a nyár folyamán Zalaegerszegen rendezni. A tanfolyam hallgatóinak összeírása f. hó 28-án délelőtt 1/2, 11 órakor lesz az ipartestületnél.

Elhalasztják az unjonozást. A véderőről szóló törvény értelmében a sorozásokat évenként március hó 1-én kezdik meg és április végén fejezik be országsszerte. Mivel azonban az idén a képviselőház az unjonjavaslatot nem szavazta meg meg s a javaslatból március 1-ére törvény nem is lesz, az unjonozás március hó 8-án kezdődik.

Előmunkálati engedelem. A kereskedelmi miniszter Barthalos István pápai lakosnak a körmenmuraszombati h. é. vasutnak Zalalövő állomásából kiágazólag Cséb, Salamonvár, Apátfa és Andrásbuda irányában Zalaegerszegig, ugyanszintén Zalalövő állomásából kiágazólag Kálóca és Baksa, esetleg Nova irányában a dunántúli h. é. vasutak Csömödér, illetve Rélics állomásáig vezetendő gőzüzemű h. é. vasutvonalra kiadott előmunkálati engedelem érvényét egy évre meghosszabbította.

Felülfizettek az iparosifjuság 1909. évi február 13-án tartott mulatságán a következők: Lelovits Boldizsár 10 K, Pásek Lajos 5 K, Tosch Károly 4 K, Krosetz István, Schmidt József, Berecky Emília 2—2 K, Türk Mihály 1 K 20 f, öz. Tauber Ferencné, Gasparits Sándor, Lang Nándor, Brandl Mór, Lónyay János, Deutsch Nándor, Brandl József, Rozenkranz István, Kakas Ágoston, Vapper Ignác, Nagy Zsigmond, Lendvay László, Tölfi István, Moravec Ferenc, Léránt János, Rákosa Ferenc, N. N. 1—1 K, Malek Rudolf 60 f, Schvartz Lajos, Gecsovics István, Radó Henrik 50—50 f, Engelhardt Nándor, Hochberger László, Szommer Gyuláné, Toriszay József, Szlaby Józsefné, N. N., Horváth Imre 40—40 f, Horváth Lajos 30 f, Kovács Antal 20 f. Fogadják a t. felülfizetők felülfizetéseikért az egyesület hálás köszönetét.

A kéményseprő inas tragédiája. A Stefanez József zalaegerszegi kéményseprő házában történt borzalmas gyilkosság ügyében befejezték a vizsgálatot. A letartóztatott eselédleány bevallotta, hogy ő ölte meg a szerencsétlen inast, mert arról tartott, hogy tiltott viszonyai miatt beárulja a gazdájának. Stefanez Gyulát azért keverte gyanuba, hogy a vizsgálatot félrevezesse. A meghurcolt fiatalembert, akit a leány mindenáron bele akart keverni az undok bűnbe, természetesen azonnal szabadlábra helyezték, míg a leányt fogva tartották.

A tolvaj anyja. Horváth Pálné nem haragudott meg fiára, ha az lopott, sőt felesapott orgazdának. Horváth Károly a mult héten is ellopott Kovácséktól 30 koronát s azt odaadta az anyjának. A osendőrök keresték a pénzét Horváthéknál, de az asszony tagadott. A házkutatás alkalmával azonban megkerült a lopott pénz. Horváthné ekkor elszaladt és felakasztotta magát. Szerencsére idejekorán észrevették és megmentették.

Kristalin. Aki ezt a kiváló szépítőszert csak egyszer is használta, az soha se fog más szerrel kísérletezni, hogy bőrét higiénikusan ápolja. A Kristalin egy növényekből összeállított kristálymassza, mely a bőrt fiatalítja és szépíti. Szeplők, vimmeriik, májfoltok s minden arcisztalanságok rövid időn belül eltűnnek. Egy üvegdoboz ára 3 K. Próbadohoz 50 fillér. Kapható mindenütt. Postán naponta küldi szét a vezérképviselet: Budapest, Baross-utca 91.

Szent Antal tolvaja. Egy elvetemült ember rendszeresen lopkodta a csabrendeki templomban levő Szent Antal perselyt. A plébános már régebben észrevette, hogy valaki megdézsmálja a kegyes adományokat s egy estén harmadmagával elrejtőzött a templomban, hogy meg-

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testület, megszűnteti a köhögést, eláradékat, éjjeli izzadást

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéketlen utánaizokat is kínálunk, kérjen mindenkör „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelre a gyógyszerárban. — Ára üvegenként 4.— korona.

osipje a tolvajt. Hét óraker kinyitott a sekrestye ajtó s belépett rajta Bibók István géplakatos. Egyenesen a perselyhez ment, azt átkulccsal felnyitotta s kivette a pénzt. Ekkor rajta ütöttek és elfogták. A tolvaj egy hegyes vasdarabbal mellbe szúrta magát, de csak kisebb sérüléseket szenvedett. Bibókot letartóztatták.

Tűz. Csütörtökön éjszaka kigyulladt Lendvay László zalaegerszegi asztalosmester Csányi-utcai házában egy melléképület, amelynek egyik része műhely, a másik része pedig kocsiszín volt. Az épület teljesen leégett s elhamvadt a „Kegyelet” temetkezési vállalat két díszkocsija is. A tüzet szerencsére gyorsan lokalizálták. — A „Kegyelet” temetkezési vállalat azonnal intézkedett a kocsik pótlása iránt s a baleset a vállalatnál fennakadást nem okoz. — A tűz valószínűleg vigyázatlanságból keletkezett s a műhelyben kipatant szikra lobbanthatta lángra az épületet.

Pályázati hirdetés. A gödöllői állami méhészeti gazdaságban az 1909. év folyamán hat időszaki tanfolyam fog tartatni a következő beosztás mellett: május 1—18-ig földművesgazdák, május 24-től június 10-ig erdőőrök, június 14—27 telkészek, július 1—18-ig és július 26-tól augusztus 12-ig néptanítók, végre augusztus 15—28-ig női hallgatók részére.

Céljuk ezen tanfolyamoknak, hogy az azokon résztvevők a méhnyésztés elméleti és gyakorlati ismereteit elsajátítsák, valamint hogy a méhkaptáraknak és a méhészeti segédeszközöknek házilag való elkészítését is megtanulják.

Minden tanfolyam hallgatói annak tartama alatt teljes ellátásban díjtalanul részesülnek és ezenkívül azok részére, kik pályázati kérvényükben szorult anyagi helyzetüket igazolják s a m. kir. államvasutaknak a távolsági forgalom 7—16 vonalszakaszai között lévő valamelyik állomásáról jönnek, a személy és vegyesvonatok III. kocsiosztályában érvényes félárú menetjegy váltására jogosító igazolványt küldetik, melynek ára a visszautazás költségeivel együtt a tanfolyamra való utazáskor meg fog téríteni.

Minden egyes tanfolyamra 20—20 hallgató vétetik fel. A pályázni szándékozók felhívtnak, hogy a foglalkozásuknak megfelelő tanfolyamra való felvételt kérelmező egy K bélyegjeggyel ellátott folyamodványukban a vármegye, lakóhely, utolsó posta és vaspályállomást pontosan megnevezve azt a m. kir. földművelésügyi miniszterhez címzetten felettes hatóságuk útján, az állandó alkalmaztatásban nem lévők pedig illetékes községi előljáróságuk láttamozásával az illető tanfolyam kezdete előtt legalább egy hónappal előbb nyujtsák be. Budapest, 1908. évi február hó 11-én. M. kir. földművelésügyi miniszter.

Csenevész gyermekek

gyorsan egészségesekké válnak, ha a SCOTT-féle Emulsiót szedik. A javulás már az első adag használata után észlelhető.

A SCOTT-féle Emulsió

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelmebe venni.

olyan édes mint a tejszín és a beteg szívesen veszi be és megemészteti még akkor is, ha a tejet visszautasítja. Köztudomású, hogy az orvosok az egész világon legmelegebben ajánlják a

SCOTT-féle Emulsiót.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

Talált tárgy. Február hó 8-án a zalaegerszegi postaépület előtt egy zsuzsu találtatott. A rendőrségen átvehető.

Időjárás. A múlt héten kulminált a tél zordon-sága. Hamvazó szerdán reggel — 13 R. fokot mutatott a hőmérő. Tiszta derült volt az égbolt, szélesedő az idő s metsző, fagyos a levegő. Néhányszor beborult s ismételt havazott. Napközben sem engedett fel a fagy; semmi jel sem mutat arra, hogy tavasz felé közeledünk, — a naptár szerint. — Hideg, zord tél uralkodik. A megunt fagyos világ szinte elkészeríti már az embereket. Mindenki azzal kezd, azzal végzi: mikor lesz már tavasz, mikor enged fel a fagy és mikor süt ránk enyhe napsugár.

Allatorvosok előléptetése. A m. kir. földművelésügyi miniszter Vissz József zalaszentgróti m. kir. állatorvost a IX. fizetési osztályba és Eürst Sándor m. kir. állatorvost a X. fizetési osztályba léptette elő.

Elhalasztott vásár. Gyulakeszi községben múlt évi november 11-ére esett, de elhalasztott országos vásárt folyó évi március 8-án tartják meg.

A természet óriási szolgálatokat tesz az emberiségnek, amennyiben sok betegség ellen szolgáltatja a segítségereket. Egyike a tenger által nyújtott legjobb szerekek a „scukamájolaj”, melynek hátránya azonban az, hogy nagyon visszátetsző ize van. A „Scott-féle Emulsió” formájában azonban a csukamájolaj összes gyógyerejű tulajdonságai a „Scott-féle Emulsió”-ban nemcsak, hogy megvannak, hanem még sokkal hatásosabbak is. Egy házban sem szabad hiányoznia a „Scott-féle Emulsió”-nak. Kapható a gyógyszerárakban.

A csuszálás vége. Buda Mihály nagybakónaki gazdaembernek 4 esztendő Imre fia kiment a falubeli gyermekekkel a réten levő tó jegére csuszálni. Egy darabig szépen eljártak a gyermekek, mignem Buda Imrének az az ötlete támadt, hogy átmegy a tó tulsó partjára. Amint a jégen tova siklott, a közepe táján beszakadt és a fiú a vízbe esett. Segélykiáltására a többiek a helyett, hogy hozzá siettek volna, szétrebbentek s mire mások mentésére mentek, már halva volt.

Messaline - és „Hennebeg”
Radium - selyem K 50 f-től
Louisine - felejtő bérmentes és
Taffet - vámentesen. Minta
postafordultával.

Selyem

Megrendelések bármely nyelven intézendők:
an Seidenfabrikt. Hennenberg in Zürich.

Piaci áraink a legutolsó beírtasáron 50 kilogrammonkint

	minőség szerint	Kor. -tól	Kor. -ig
búza		12.50	—
roza		9.50	—
árpa		8.—	—
zab		8.25	—
tengeri		8.—	—

Nyilt-tér.

Fogak szájpaddal és szájpaddal nélkül, aranyhidak és koronák, jól használható fogsorok készítése. Tartós fogtömések, fájdalom nélküli foghúzások.

DR TOMPA A. ZALAEGERSZEG,
Munkácsy-utca 1. (Korona szálló mellett.)

Felelős szerkesztő: Dr Csák Károly.

Laptulajdonosok: Dr Csák Károly és Udvardy Ignác.

HIRDETÉSEK

felvételnek

A KIADÓHIVATALBAN

Borseprőt

bármily mennyiségben legmagasabb napiárban veszek, esetleg a seprőt felében is kifőzetem.

Reich Samu

pálinka nagyfőzde tulajdonos Zalaegerszeg.

Bérbeadó üzlethelyiség és lakás.

Zalaegerszegen a Rákóczi-utcában levő Geiringer-féle házban üzlethelyiség és lakás azonnal kiadó.

Bővebbet Pfeiffer Henrik bádógos mesternél.

Kossuth Ferenc levele!

Tek. Balázsovich Sándor gyógyszerész urnak Sepsiszentgyörgy.

„Csuzos buntalmaknál az „INDASZESZ” belőrszólése jó hatásának mutatkozott. Kérem legyen szives nekem három üveggel küldeni.”

KOSSUTH FERENC.

Számos előkelőségek és orvosok igazolják, hogy a törvényesen védett székelyhavasi

Indaszesz

gyógyfű sósborszesz

legjobb szernek bizonyult a test és izmok edzésére. Üdit és frissít. Megőrzi a testet a hideg káros befolyásától. Massagehoz (gyuró-kenő-kura) felette ajánlatos. Leghatásosabb szer csuz, köszvény, rheuma, fejfájás, nátha, influenza, tágszagatás és mindennemű meghülésből eredő bajok ellen. A székelyhavasi „INDASZESZ” össze nem tévesztendő más sósborszesz készítményekkel, melyek egyszerű szeszkeverékek, holott az „INDASZESZ” székelyhavasi gyógyfüvekből előállított és hatásában felülmúlhatatlan gyógyszerkülönlegesség.

Készíti Balázsovich Sándor gyógyszerész Sepsiszentgyörgy. A törvényesen védett székelyhavasi „INDASZESZ” kapható 2 és 1 koronás üvegekben az országban mindenütt.

Az üzlet felosztása miatt hatóságilag engedélyezett

végeladást

minél előbb befejezni óhajtván, a raktáron levő áruk u. m.: Kartonok, vásznak, chiffonok, férfi és női szövetek, ágyneműek, asztalkendők, terítők, szőnyegek, függönyök, paplanok, takarók, pokrócok, gabonaszákok, ponyvák stb. mélyen leszállított áron kaphatók.

Teljes tisztelettel
Weisz Sándor.

Alapítási tervezet.

Az Országos Gazdasági Bank r. t. budapesti központi intézete, Zalaegerszegen 1909. február 13-án tartott alakuló gyűlésen bankfiók felállítását határozta el.

E fiók felállítása a bank alapszabályainak természetesen folyománya, amennyiben alapszabály szerint a bank egyes mezőgazdasági gócpontokon fiókokat létesít és a mezőgazdaságot érintő üzletágakat intenzívebben fogja cultiválni.

A társaság célja a magyar gazdaközönségnek olcsó hitellel való ellátása és anyagi érdekeinek előmozdítása céljából mezőgazdasági intézmények létesítése, illetve a meglévők támogatása.

A bank tehát elsősorban a mezőgazdaságot akarja szolgálni; de emellett becsületesen fogja védeni az ipart és támogatni a kereskedelmet.

Mint hogy Zalaegerszeg és különösen környéke csaknem kizárólag mezőgazdasággal foglalkozik, ily bank felállítása és fennmaradása első rangú érdek.

Céljainak elérésére a bankfiók a következő üzletágakat veszi fel üzletkörébe:

1. Áruosztály létesítése, mely foglalkozik mindennemű gabona, gyapju és más nyerstermények értékesítésével, gazdasági gépek és eszközök eladásával és minden olyan árucikk beszerzésével, melyek a mezőgazdaságban használatosak.
2. Jelzálog kölcsönök engedélyezése.
3. A gazdatársadalmi egyesületeknek és gazdasági köröknek az állattenyésztés előmozdítása, vetőmag beszerzése és háziiparkészítmények értékesítésére irányuló törekvéseit pénzügyileg támogatni.
4. Parcellázás saját számlára és parcellázás céljából alakult alkalmi egyesületek finanszírozása.
5. Földhaszonbérlet szövetségei létesítése.
6. Lakásépítő szövetségei létesítése.
7. Olyan kereskedelmi társaságok létesítése, amelyek a mezőgazdaság szolgálatában állnak.
8. Váltók, utalványok, kötelezvények, járadékok, közraktári zálogjegyek és más bárminemű hitelpapírok vagy követelések leszámítolása.
9. Váltóügyletek keretébe tartozó ügyletek kötése.
10. Értékpapírok adása és vétele, megbízásból.
11. Pénzbetéteknek kamatozás végett való elfogadása:
 - a) betéti könyvre,
 - b) pénztári jegyekre és
 - c) folyószámlára.
12. Kölcsönök nyújtása:
 - a) értékpapírokra és egyéb kézzizállogra,

b) a társaság raktáraiban vagy más raktárakban elhelyezett nyersterményekre és feldolgozott iparcikkekre,

c) folyószámlára fedezet mellett vagy anélkül,

d) tisztviselő kölcsönök nyújtása életbiztosítással kapcsolatban.

13. Bor értékesítése, borpincék felállítása.

14. Minder nemű egyéb bank- és takarékpénztári üzletek művelése.

A központ a fiók létesítését 750 darab 200 koronás intézeti részvény jegyzéséhez kötötte.

A fióknak a központtal való jogviszonyát az alakuló közgyűlés fogja megállapítani.

Az anyaintézet a fiókot már a megnyitás napjától teljes anyagi erejével támogatja.

A részvény tulajdonosa egyszersmind az anyaintézet részvényese is és így a részvények után már 1909. január 1-től kap osztalékot, ennek ellenében tartozik a részvény befizetése napjáig 5% kamatot visszatéríteni.

A részvények fizetési határideje következőképpen állapított meg:

5 K részvényenként bélyeg és alapítási költségekre.

60 korona 30% 1909. március 15-ig,

60 » 30% 1909. április 15-ig,

80 » 40% 1909. május 15-ig

fizetendő a társaság pénztárába.

Szabadságában áll azonban a részvényjegyzőknek az egész összeget előbb is lefizetni.

Az Országos Gazdasági Bank r. t. budapesti főintézet vezetője: **Nagy Andor** vezérigazgató. Az igazgatóság tagjai: **Szell Ignác** v. b. t. t., ny. államtitkár, **Lestyánszky Sándor** ny. államtitkár, báró **Fejérváry Imre**, gróf **Nákó Sándor** v. b. t. t. fiúmei kormányzó, kántorjánosi **Mándy Samu** stb.

A helybeli fiók felállítására az alakuló gyűlés által kiküldött előkészítő bizottság:

herceg **Sulkovsky Viktor** földbirtokos, Kámaháza; **Berger Emil** bir. lovag, földbirtokos, Borsfa; **Bartha László** földbirtokos, Rádiháza; **Szily Dezső** földbirtokos, Ollár; **Nagy László** földbirtokos, Andrásbida; **Eitner Sándor** földbirtokos, Salomvár; **Reich Samu** kereskedő, Zalaegerszeg; **Dr. Kaszter Ödön** gyógyszerész, Zalaegerszeg; **Reisinger Rudolf** kereskedő, Zalaegerszeg; **Dr. Csák Károly** árvaszéki ülnök, laptulajdonos, Zalaegerszeg; **Elek Márton** felsőkereskedelmi iskolai tanár, Zalaegerszeg; **Sárközy Viktor** gazd. egyesületi titkár, Zalaegerszeg; **Ábrányi Gyula** kereskedő, Zalaegerszeg.

Zalaegerszeg, 1909. február hóban.

**Országos Gazdasági Bank részvénytársaság
Zalaegerszegi fiók Előkészítő Bizottsága.**

Részvényjegyzéseket elfogad Ábrányi Gyula Zalaegerszeg.

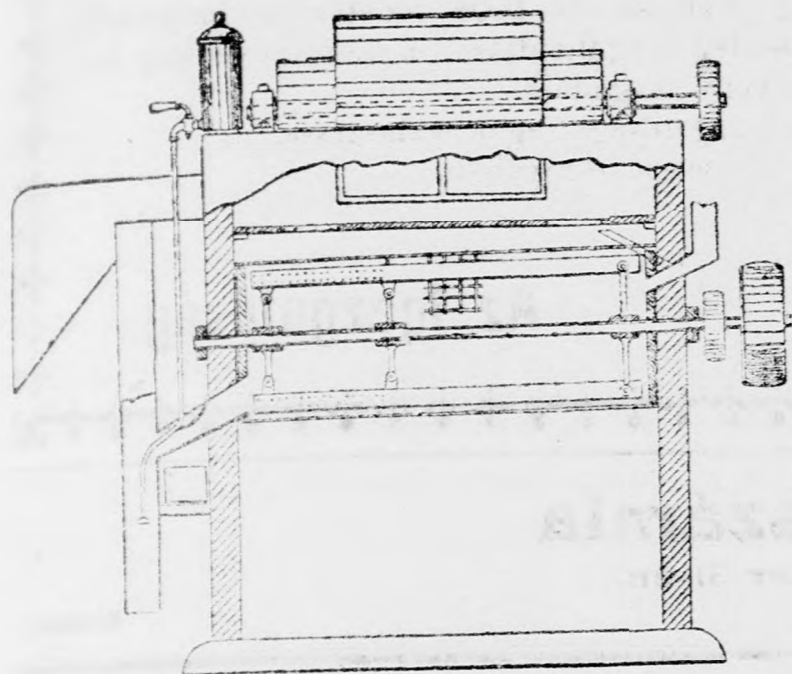
Kreisler Miksa

okl. gépész, gőzmalomtulajdonos

Keszthely.

Ajánlja szabadalmazott, egyesített gabonakoptató, kefélő- és mosógép gabonatisztítóját, mely egyesíti magában mindazon követelményeket, amit egy kifogástalanul működő ilyenmű gabonatisztító géptől várunk.

A tisztító-gép nagy előnye rendkívüli könnyű járása, nagy munkagyőzése, erős, szolid, legmodernebb kivitele, acéltengely és gyűrűs kenésű perselyekkel, száraz lucfenyő és keményfából tetszetős malomdísz.

A tisztító-gép a buza hasadékból kefélés által alaposan eltávolítja a felsőhámrészeket, a buzát szükség szerint permetezi, sól meg is mossa. Nem smirgli köpenyes és nem töri a szemet még akkor sem, ha a zsurlóban a buza fogytán van, mert a 9 verőléce acélköpenytől távol lévén, csak a buza hegyét és a földgöngyöt támaszolja meg s éppen ezért kevés hajtóerő szükséges. A gép működésben megtekinthető a balatonszentgyörgyi gőzmalomban. — A tisztító-gép leírását és egyéb felvilágosítást szívesen megküldöm.

Kreisler Miksa, Keszthely.

NÉMETH GÁBOR

agyag kályha készítő

Zalaegerszeg, Csány-u. 25 sz.

Alapított 1889-ben

az 1896-iki ezredéves kiállításon és a soproni kiállításon kitüntetve.

40—50% fűtő anyag megtakarítást érhet el, aki bizalommal fordul hozzám s nehezen fűlő kályháját általam javíttatja, esetleg szerkezete végett átrakatja, aminek jóságáért készséggel jótallok.

Továbbá felhívom a nagyjérdemű közönség figyelmét művészi tiszta kidolgozású tűzálló (chamotte) agyagból készült eserép kályha készítményeimre. Nagy választék áll rendelkezésre az egyszerű eserép kályhától a legdiszesebb kivitelű kandallóig. Számtalan elismerés nagyobb városokból a magas arisztokráciától.

Raktáron tartok épület díszítéseket, takaréktűzhely burkolat eserepeket, porcellán fayence falburkolat lemezeket és fűdkád-lemezeket.

Haszonbérlet.

Vasmezyében egy

343 holdas birtok

uri lakkal, kut és gyümölcsösselel kedvező feltételek mellett több évre bérbe adatik. Közlebbi feltételek Détsy Imre ügyvédnél Budapest (V. Váci-körut 18 sz.)

M-i-i-t? — „Papa megengedte! Hisz' valódi Jacobi-féle Antinicotin-cigaretta-hüvelyek fadobozban!”

Figyelem! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi! Minden fadoboz egy érdekes bűvészkártyát tartalmaz.

Óh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 Korona és 2 Korona.

Próbadoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR”
GYÓGYSZERTÁR
Budapest, V., Váci-körut 17.

Éljen!

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított

Kapható Zalaegerszegen: Kaszter Sándor, Kocsuba Emil, Sümegen: E. Dervarics István, Zalaszentgróton: Botfy Péter gyógyszerházaikban.

Ezelőtt ha valaki elrontotta a gyomrát, elvesztette étvágyát vagy székszorulásban szenvedett s ebből kifolyólag gyomorégése, gyomorfájdalma, vagy fejfájása támadt, vagy nagyon elhízott, kénytelen volt az undorító ízű pillulákat, teákat vagy keserűvizet használni, melyeket igen gyakran gyomra nem tűrt meg s azokat ki is hányta.

Most szükségtelen magát sanyargatni, mert az

Inda-cukorka

ize a legkellemesebb, hatása pedig minden eddig létező hashajtó és gyomorjavító készítménynél sokkal jobb. Nem csak felnőttek, de a gyermekek is igen szívesen beveszik s még csecsemőknek is adható. Ha evés előtt megeszik 1 vagy 2 darabka Inda-cukrot, akkor bármily erős székrekedése is van, azt göresök és erőlködési fájdalmak előidézése nélkül 1 vagy 2 óra alatt megszünteti. Ha pedig evés után bevesz 1 darabka Inda-cukrot, akkor gyomra kitűnően fog emészteni s étvágya hatalmasan fog gyarapodni és székszorulása sohasem lesz. Ha gyomorégést, savanyu felbőfögést érez, 1 darabka Inda-cukor azonnal megszünteti azt. Azok, kik túlságosan elhíztak és karesubbak akarnak lenni, egy bizonyos ideig használják rendszeresen az Inda-cukorkát s rövid idő alatt tapasztalni fogják annak kitűnő hatását. Szóval az Inda-cukor a legjobb gyomorszáblőző. Minthogy pedig egészségünk alapját a gyomor rendes működése képezi, mert ez veszi fel a táplálkozásra szánt ételeket és italokat s azokat megemésztve vér alakjában a testbe juttatja, azért használjunk állandóan Inda-cukorkát s akkor gyomrunk rendben lesz.

Kapható mindenütt!

Ara 1 tekercsnek (10 darab) 40 fillér.

Készíti: BALAZSOVICH SÁNDOR sepsiszentgyörgyi Korona gyógyszerháza és székelyföldi gyógytermékeket feldolgozó szakközpontja SEPSISZENTGYÖRGY.

Középponti raktár: Budapest, VIII., József-utca 35—37.

Figyelem!

Szülőoltványt, szőlővesszőt ne rendeljen addig, míg tőlem árjegyzéket nem kér! Gyökeres oltványok ezre 140 korona, Delaware ezre 100 korona.

Cím:

Szigyártó Nagy Mihály
Felsőseged, Somogy megye.

